

ZNOJEMSKO

PREVENTIVNÍ HODNOCENÍ KRAJINNÉHO RÁZU SPRÁVNÍHO ÚZEMÍ podle § 12 zákona 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Objednatel vyhodnocení: Městský úřad Znojmo
Odbor územního plánování a regionálního
rozvoje

Zpracovatel vyhodnocení: Společnost pro životní prostředí, spol. s r.o.
Šeránkova 32, 616 00 Brno
telefon: 549256241
e-mail: spzp@volny.cz

Autor hodnocení: Ing. Ludmila Bínová, CSc.
autorizovaný architekt ČKA

Konzultace: RNDr. Martin Culek, Ph.D

Datum vyhodnocení: Brno, květen 2008

O B S A H

	strana
A. TEXTOVÁ ČÁST	
1. ÚVOD	5
1.1 Použité podklady a literatura	6
1.2 Použité zkratky	6
2. METODICKÝ POSTUP VYHODNOCENÍ KRAJINNÉHO RÁZU	7
2.1 Definice základních pojmů	7
2.2 Metodický postup upravený pro potřeby preventivního hodnocení krajinného rázu Znojemska	10
3. VYMEZENÍ OBLASTÍ KRAJINNÉHO RÁZU NA ZÁKLADĚ PŘÍRODNÍCH, KULTURNÍCH, HISTORICKÝCH CHARAKTERISTIK A KRAJINOTVORNÝCH ZPŮSOBŮ VYUŽÍVÁNÍ	13
3.1 Vymezení oblastí krajinného rázu na základě geomorfologického členění a typů biochor	13
3.1.1 Geomorfologické členění	13
3.1.2 Biogeografické členění	13
3.2 Vymezené oblasti krajinného rázu	14
4. TYPICKÉ ZNAKY KRAJINNÉHO RÁZU OBLASTÍ	14
5. CHARAKTERISTIKA OBLASTÍ KRAJINNÉHO RÁZU A JEJICH KRAJINNÝCH CELKŮ	18
5.1 Oblast krajinného rázu A – krajinný celek A1	19
5.1.1 Základní charakteristika krajinného celku A1	19
5.1.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	21
5.2 Oblast krajinného rázu A – krajinný celek A2	21
5.2.1 Základní charakteristika krajinného celku A2	21
5.2.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	21
5.3 Oblast krajinného rázu B – krajinný celek B1	22
5.3.1 Základní charakteristika krajinného celku B1	22

5.3.2	Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	24
5.4	Oblast krajinného rázu C – krajinný celek C1	24
5.4.1	Základní charakteristika krajinného celku C1	24
5.4.2	Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	26
5.5	Oblast krajinného rázu C – krajinné celky C2 a C3	26
5.5.1	Základní charakteristika krajinných celků C2 a C3	26
5.5.2	Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	28
5.6	Oblast krajinného rázu C – krajinný celek C4	28
5.6.1	Základní charakteristika krajinného celku C4	28
5.6.2	Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	30
5.7	Oblast krajinného rázu C – krajinné celky C5 a C6	31
5.7.1	Základní charakteristika krajinných celků C5 a C6	31
5.7.2	Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	32
5.8	Oblast krajinného rázu C – krajinné celky C7 a C8	33
5.8.1	Základní charakteristika krajinných celků C7 a C8	33
5.8.2	Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	34
5.9	Oblast krajinného rázu D – krajinný celek D1	35
5.9.1	Základní charakteristika krajinného celku D1	35
5.9.2	Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	36
5.10	Oblast krajinného rázu D – krajinný celek D2	37
5.10.1	Základní charakteristika krajinného celku D2	37
5.10.2	Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	38
5.11	Oblast krajinného rázu D – krajinný celek D3	39
5.11.1	Základní charakteristika krajinného celku D3	39

5.11.2	Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	39
5.12	Oblast krajinného rázu D – krajinný celek D4	39
5.12.1	Základní charakteristika krajinného celku D4	39
5.12.2	Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	41
5.13	Oblast krajinného rázu D – krajinný celek D5	41
5.13.1	Základní charakteristika krajinného celku D5	41
5.13.2	Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	43
5.14	Oblast krajinného rázu E – urbanizovaná krajina města Znojma	43
5.14.1	Základní charakteristika krajinného celku E	43
5.14.2	Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj	45
6.	SUMARIZACE CHARAKTERISTIK KRAJINNÝCH CELKŮ, MÍRA ZACHOVANOSTI KRAJINNÉHO RÁZU A STUPEŇ JEHO OCHRANY	46
7.	ZÁKLADNÍ ZÁSADY POSUZOVÁNÍ VLIVU VĚTRNÝCH ELEKTRÁREN NA KRAJINNÝ RÁZ	49
8.	ZÁVĚR PREVENTIVNÍHO HODNOCENÍ KRAJINNÉHO RÁZU A VLIVU VĚTRNÝCH ELEKTRÁREN NA KRAJINNÝ RÁZ	50
B.	GRAFICKÁ ČÁST	
	KRAJINNÉ CELKY A OBLASTI KRAJINNÉHO RÁZU ZNOJEMSKA v měřítku 1 : 100 000	
	PŘEVAŽUJÍCÍ STUPEŇ OCHRANY KRAJINNÉHO RÁZU v měřítku 1 : 400 000	
	VIZUÁLNÍ PROPOJENÍ A VZTAHY KRAJINNÝCH CELKŮ v měřítku 1 : 400 000	

1. ÚVOD

Preventivní hodnocení krajinného rázu bylo zadáno Městem Znojmem s cílem vytvořit odborný podklad, který umožní efektivní vykonávání státní správy podle § 12 zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Zpracovatelem vyhodnocení krajinného rázu je Společnost pro životní prostředí spol. s r.o., 616 00 Brno, Šeránkova 32. Autorem hodnocení krajinného rázu je autorizovaný architekt ČKA Ing. Ludmila Bínová, CSc. Na dílčích částech spolupracoval RNDr. Martin Culek, Ph.D.

Krajinný ráz a způsob jeho ochrany jsou definovány v odst. (1) a (2) § 12 zákona 114/1992 Sb. v platném znění:

- (1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.
- (2) K umístování a povolování staveb, jakož i jiných činností, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody.

Vyhodnocení krajinného rázu bude sloužit při výkonu státní správy. Stane se tak základním preventivním nástrojem ochrany krajinného rázu, územně plánovacím podkladem a oborovým dokumentem, který bude postupně zapracováván do ÚP sídel a využíván při posuzování stavební činnosti, v územním i stavebním řízení.

Masová výstavba větrných elektráren, velké plochy fotovoltaických elektráren, přibývajících vysoké objekty sil a jiných skladovacích objektů postupně způsobí proměnu kulturní zemědělské krajiny Znojemska v krajinu industriální. Oblast Znojemska je však zaměřená také na rozvoj cestovního ruchu, gastroturistiku, vinařskou agroturistiku. Tyto rozvojové aktivity vyžadují obnovu tradiční, harmonické zemědělské krajiny s nepoškozeným krajinným rázem.

Další poškozování krajinného rázu kontroverzními stavbami by proto mohlo poškodit zájem regionu a jeho rozvojové směřování na dalších 30 až 50 let. Proto je nezbytné zhodnotit nejenom přínos těchto staveb, ale také škody, které způsobí narušený krajinný ráz při dalším trvale udržitelném rozvoji oblasti. Jednotlivé stavby nelze posuzovat samostatně, ale pouze v širším krajinném kontextu oblastí krajinného rázu, protože poškození krajinného obrazu v jednom katastru negativně ovlivní také sousední katastry.

Řešeným územím je správní území obce s rozšířenou působností Znojmo s výjimkou území NP Podyjí, ochranného pásma národního parku a území přírodních parků, kde je výstavba kontroverzních staveb zcela vyloučena.

Studie obsahuje vymezení oblastí krajinného rázu a charakteristiky jejich typických znaků, vymezení základních hodnot krajinného rázu a definování jejich významu pro směřování regionálního rozvoje Znojemska, definování možného rozsahu poškození krajinného obrazu Znojemska a jeho důsledků pro další rozvoj regionu, např. cestovní ruch a také návrh diferencované ochrany krajinného rázu řešeného území.

Studie bude sloužit jako odborný podklad pro odbory životního prostředí, územního plánování a regionálního rozvoje, který umožní kvalifikované rozhodování a také ovlivňování postoje obcí i veřejnosti při ochraně krajinného rázu.

1.1 Použité podklady a literatura

Při zpracování preventivního hodnocení krajinného rázu byly použity tyto podkladové materiály a literatura:

- terénní průzkumy zpracovatele hodnocení a pořízená fotodokumentace
- Biogeografické členění ČR I. a II. (Culek a kol. 2004)
- turistické mapy 1:50 000 č. 81, 82, 83 a 88 (Klub českých turistů, 1997-2001)
- digitální vektorové ZM 1 : 10 000 a tématické vrstvy poskytnuté MěÚ Znojmo v roce 2008
- letecké snímky a ortofotosnímky
- digitální model území Jihomoravského kraje poskytnutý KÚ Brno

1.2 Použité zkratky

MCHÚ	- maloplošné chráněné území
MPZ	- městská památková zóna
NP	- národní park
NPP	- národní přírodní památka
NPR	- národní přírodní rezervace
OKR	- oblast krajinného rázu
OP	- ochranné pásmo
PP	- přírodní památka
PR	- přírodní rezervace
STG	- skupiny typů geobiocénů
ÚPD	- územně plánovací dokumentace
ÚPP	- územně plánovací podklady
ÚP	- územní plán
ÚSES	- územní systém ekologické stability
VKP	- významný krajinný prvek
VPZ	- vesnická památková zóna
VPR	- vesnická památková rezervace
4SS, 4US	- kódy typů biochor dle Biogeografické členění ČR (Culek, 2004)

2. METODICKÝ POSTUP VYHODNOCENÍ KRAJINNÉHO RÁZU

Pro hodnocení krajinného rázu nebyla zatím schválena žádná oficiální metodika. Je to logické, protože se vždy jedná o individuální a originální postup, který je závislý na místních přírodních, historických i kulturních podmínkách a odborné erudici zpracovatele.

Při návrhu metodického postupu preventivního hodnocení krajinného rázu Znojemska jsme vycházeli především z vlastní metodiky ověřené v rámci Hodnocení krajinného rázu CHKO Pálava (2002), Hodnocení krajinného rázu NP Podyjí a jeho ochranného pásma (2004) a Hodnocení krajinného rázu CHKO Blanský les (2007), doporučené metodiky Správy CHKO ČR Praha (Bukáček, Matějka 1997), metodiky AOPaK Praha (Míchal a kol., 1998) a metodického postupu Ing. arch. Vorla.

Výše uvedené metodiky byly kriticky vyhodnoceny, a to především z hlediska využitelnosti výsledného díla pro preventivní ochranu krajinného rázu odborem životního prostředí, stavebními úřady a samosprávami obcí. Ochrana a obnova krajinného rázu se totiž stává limitujícím faktorem dalšího rozvoje cestovního ruchu a jeho infrastruktury. Je proto nezbytné, aby omezení vyplývající z ochrany krajinného rázu byly konkrétní a srozumitelné pro samosprávu, stavební úřady, obyvatele i potenciální investory kontroverzních výškových staveb.

Zpracovatelé hodnocení krajinného rázu vychází z podrobných terénních průzkumů území, fotodokumentace, vizualizace, 3D modelu území a podíleli se na zpracování řady obdobných dokumentací. Disponují proto odbornými znalostmi a zkušenostmi, které bylo možné využít při úpravě a doplnění metodického postupu, a to především rozborové části a syntéze hodnocení krajinného rázu.

2.1 Definice základních pojmů

Krajinný ráz se odvíjí od trvalých ekologických podmínek a ekosystémových režimů krajiny, tedy základních přírodních vlastností dané krajiny (přírodních podmínek území). V těchto rámcích je krajinný ráz dotvářen (krajiny přírodní) až vytvářen (krajiny antropicky přeměněné) lidskou činností a životem lidí v nich (krajinotvornými způsoby využívání území). Krajinný ráz je vytvářen souborem typických přírodních a člověkem vytvářených znaků, které jsou lidmi vnímány a které identifikují určitý prostor. Typické znaky krajinného rázu tedy vytvářejí obraz dané krajiny.

Oblast krajinného rázu je území se stejnými typickými znaky či velmi podobným souborem typických znaků, odrážejících jeho trvale udržitelný stav a vývoj. Soubor typických znaků dané oblasti krajinného rázu je určen jejími charakteristikami, zejména přírodními, kulturními a historickými. Definice a vymezení jednotlivých oblastí krajinného rázu v daném území je jedním z rozhodujících kroků hodnocení krajinného rázu. Typický soubor dominantních, hlavních a doprovodných znaků dané oblasti krajinného rázu vytváří základní rámec pro hodnocení míry narušení, zachovalosti krajinného rázu v daném místě.

Krajinný celek je část oblasti krajinného rázu s charakteristickým estetickým, přírodním, historickým či jiným projevem a je odlišitelný hranicí. Hranicí může být horizont, přírodní prvky i umělé prvky. Krajinný celek tvoří rámec jednotného hodnocení a je specifikován souhrnem charakteristik nebo souborem základních krajinných celků. Vymezení celku vychází z jeho umístění, konfigurace terénu, zastoupení kultur,

prostorové konfigurace krajinných složek, kulturně-historického vývoje a využití, stavu aktuální vegetace a míry antropického ovlivnění. Vymezené krajinné celky musí být vzájemně odlišitelné a považujeme je za jednotky typologické, tj. opakující se v rámci oblasti krajinného rázu.

Typické znaky celku jsou vnímány z dálkových pohledů a jsou tvořeny tvary horizontů, které jej vymezují, dominantami a makrostrukturou svahů. Jeho rozloha se pohybuje řádově v desítkách až stovkách km².

Krajinné celky mohou být nejen pohledově uzavřené, ale i polootevřené (uzavřená je alespoň polovina obvodu) a otevřené, kde je uzavřena pouze jedna strana. Uzavřené celky jsou typické pro údolí a nivy s větrolamy, polootevřené jsou nejčastěji tvořeny bočními údolími a úpady, amfiteátry přírodními i urbanistickými, spádnicovitě členěnými svahy apod. Otevřené celky jsou zejména na rovných a vypouklých čelech svahů, na březích rozsáhlých nádrží, na vrcholcích kopců. Za jejich ohraničení lze považovat i volné výhledy na vzdálenější krajinu. U polootevřených a otevřených celků s výhledy se často v pohledově identifikovatelné vzdálenosti objevují další části krajiny např. protilehlé svahy, které jsou sice prostorově oddělené, ale tvoří jeho součást. Každá část krajiny tak může mít význam nejen pro svůj vlastní prostor, ale i pro jiné základní krajinné celky.

Krajinnou matici tvoří nejběžnější a převažující typy krajiny a jejich kombinace, které jsou vnímány pozorovatelem jako pozadí. Patří sem lesopолní a polní krajiny běžných reliéfů, tedy plošin, pahorkatin až plochých vrchovin.

Krajinné osy tvoří liniové prvky, které protkávají krajinu. Jedná se o široké nivy a zaříznutá údolí vodních toků. Jako antropogenní krajinné osy působí krajiny urbanizované – urbanizační koridory. Významnou osou je údolí Dyje.

Krajinné póly jsou místa s výjimečným účinkem. Tvoří akcenty v krajinné matici. Jedná se o místně koncentrované a přitom výrazně odlišné mezotypy krajiny. Mohou jimi být mezotypy zalesněných výrazných svahů, lesopолních krasů, lesních a bezlesých izolovaných kup a kuželů, lesních a lesopолních pánví, zalesněných skalních měst a bezlesých vápencových bradel. Jako zcela antropogenní krajinné póly působí krajiny urbanizované – aglomerace a města. Krajinným pólem je město Znojmo a také Pálava.

Krajinné ohraničení je vymezením různě odlišných krajinných horizontů, vymezujících široké prostory krajinných matic. Krajinné ohraničení se projevuje různě v Čechách a na Moravě.

Kulturní dominanta – je krajinný prvek či složka v krajině, jehož význam je nesporný z historického hlediska, architektury či jiného oboru lidské činnosti. Ovlivňuje souhrn charakteristik daného místa či oblasti. Jedná se o výsledky lidské činnosti, které se zásadním způsobem podílí na obraze krajiny.

Přírodní dominanta – je krajinný prvek či složka v krajině, který svým významem a projevem ovlivňuje souhrn charakteristik daného místa či oblasti (výšková dominanta, dominantna sníženin, dominantní zastoupení rovin apod.).

Harmonické měřítko a vztahy v krajině – jsou výsledkem poměru jednotlivých charakteristik krajiny. Harmonické měřítko krajiny je jedním z dominantních typických znaků. Velikost měřítka se obecně odvozuje od přírodních a psychologických vlastností člověka. Obecně se rozlišují měřítka velká (monumentální), střední (lidská) a malá. Měřítka krajiny je dáno prostorovými dimenzemi krajiny a jejich proporcemi, vztahenými k člověku. Není výsledkem kvantifikace, ale obsahového hodnocení a vnímání člověkem. Harmonické měřítko krajiny je takové, které odpovídá způsobům trvale udržitelného využívání dané krajiny.

Harmonické vztahy v krajině jsou dány vztahy přírodních, kulturních a historických charakteristik vyjadřujících trvalou udržitelnost jejího vývoje a využívání. Projevují se typickými kombinacemi typických znaků, jako součástí životního prostředí člověka.

Krajinný prvek – je skladebnou jednotkou krajinné složky. Je buď přírodní nebo umělý.

Krajinná složka – relativně homogenní ekologická jednotka, je souhrnem prvků uvnitř krajiny, má jednotný projev a vyznačuje se stejnou funkcí a velikostí relevantní krajinnému měřítku.

Typické znaky krajinného rázu - jsou jednotlivé, člověkem v krajině zprostředkovaně vnímané charakteristiky krajiny, které spoluvytváří její obraz a určitý prostor pro něj identifikují. Jsou výsledkem obsahového hodnocení smyslově vnímatelných, zejména vzhledových vlastností krajiny, jejichž obsahy jsou nesené jak estetickými, tak přírodními, případně dalšími hodnotami (např. historickými). Soubor těchto typických znaků dané krajiny vytváří její ráz. Typické znaky je účelné rozdělit na dominantní, hlavní a doprovodné (vedlejší). Rozhodující je určení souboru dominantních a hlavních typických znaků, které o rázovitosti krajiny rozhodují. Doprovodné znaky rázu krajiny dotváří.

Přírodní charakteristika krajinného rázu je tvořena přírodními podmínkami. Významné jsou zejména ty přírodní podmínky, které se bezprostředně projevují v obraze dané krajiny a tvoří část typických znaků daného krajinného rázu a které rozhodující měrou ovlivňují využitelnost přírodních zdrojů v území. Tvoří rámce pro dlouhodobé využívání krajiny člověkem. Typické znaky krajinného rázu podmiňují zejména vliv reliéfu, geologického prostředí, zásob nerostných surovin, hydrologických vlastností, půdy, klimatických podmínek.

Kulturní charakteristika krajinného rázu je tvořena způsoby využívání krajiny. Krajinnotvorné činnosti jsou v různých územích různé a mají pro danou oblast krajinného rázu i různou váhu. Obligátně jsou nejvýznamnějšími krajinnotvornými funkcemi lesnictví, zemědělství a sídelní funkce, často však též těžba surovin, doprava, vodní hospodářství, někdy i rekreace.

Historická charakteristika krajinného rázu je specifickým aspektem charakteristik dané oblasti. Je výsledkem vývoje krajiny a způsobů jejího využívání. Historická charakteristika se však významně podílí na vyhodnocování ostatních charakteristik. Časový aspekt je často klíčový pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím využíváním a jejím vzhledem. Aby byl určitý způsob využívání krajinnotvorný, musí dané činnosti působit určitou dobu určitým způsobem. Tato doba je různá podle charakteru činností a jejich interakcí s krajinou. Velmi dlouhodobé hodnocení vyžaduje lesnictví, zemědělství a rozvoj sídel. Zde je většinou nutno časovou řadu prodloužit až do 18. století, tedy do doby se základní energetickou hladinou (bez dodatkové energie), často však až do středověku i dále. Dlouhodobost určitých činností bez degračních změn ve funkcích i vzhledu krajiny je významnou indikací jejich trvalé udržitelnosti. Trvalá udržitelnost je přitom základním hodnotícím hlediskem estetické i přírodní hodnoty krajinného rázu podle zákona o ochraně přírody a krajiny.

Hodnocení krajinného rázu je založeno na určení míry zachovalosti krajinného rázu. K tomu slouží porovnání souboru typických znaků dané oblasti krajinného rázu se souborem znaků zachovaných v hodnoceném místě. Hodnocení se provádí expertním soudem na základě podrobné bilance přírodních (geneticky primárních) a kulturních (geneticky sekundárních) charakteristik krajiny a od nich se odvíjejících typických znaků, které se podílejí na vzniku estetických anebo přírodních hodnot krajiny. Hodnocení slouží k určení diferencovaného stupně ochrany krajinného rázu.

Stupeň ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně obnovy typických znaků a nezbytnosti jeho ochrany z hlediska ostatních dlouhodobých zájmů společnosti. Je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

2.2 Metodický postup upravený pro potřeby preventivního hodnocení krajinného rázu Znojemska

Metodický postup je možné rozdělit do několika etap:

1) Vymezení oblastí krajinného rázu na základě přírodních, kulturních a historických charakteristik typů biochor širšího území

Oblasti krajinného rázu se vymezují pro širší území na základě geomorfologického členění, vymezení a popisu typů biochor ČR. Hranice typů biochor byly upřesněny jejich autorem RNDr. Culkem. Popisy obsahují podrobné údaje o reliéfu, substrátu, půdách, klimatu i mikroklimatu, potenciální vegetaci, základních biogeografických jednotkách (skupinách typů geobiocénů), současném využití krajiny a krajínovorných způsobech využívání. Popisy nejsou součástí studie, ale byly použity při vymezení oblastí a celků.

Oblasti krajinného rázu byly označeny písmeny velké abecedy (A, B, C, D, E).

2) Vymezení krajinné matrice, krajinných os a krajinných pólů

3) Zákres krajinných dominant a míst významných výhledů

Při terénním šetření byly zakresleny tři typy dominant:

- a) Kulturní dominanty – zámky, hrady a jejich zříceniny, sakrální stavby, památkové rezervace a zóny, technické památky, krajinné památkové zóny
- b) Přírodní dominanty – skalní výchozy, významné a pohledově exponované dominantní tvary reliéfu, velké lesní komplexy apod.
- c) Negativní dominanty – pohledově exponované a nevhodně umístěné objekty.

Do mapy 1:25 000 byly zakresleny veškeré veřejně přístupné komunikace, turistické, cyklistické i lyžařské trasy, ze kterých se hodnotí krajinný ráz území. Při terénním šetření byla doplňována místa významných výhledů a rozhledů, ze kterých je pořízena fotodokumentace.

4) Definování typických znaků oblastí krajinného rázu

Typické znaky krajinného rázu jsou jednotlivé, člověkem v krajině zprostředkovaně vnímané charakteristiky krajiny, které spoluvytváří její obraz a určitý prostor pro něj identifikují.

Typické znaky krajinného rázu vytváří zpravidla:

- a) Reliéf – mezo a makroformy (tvary, velikost vyvýšenin, sníženin a plošin, jejich vzájemné kombinace, povaha tvarových prvků)
- b) Struktura ploch – typ plužiny (úseková, traťová, lánová atd.), typ sídla (návesní, silniční, řádková atd.), struktura kultur (lesy listnaté, jehličnaté, jejich hospodářský tvar, zemědělské kultury, vodní plochy atd.)
- c) Uspořádání ploch, hran a linií – způsob členění ploch (bloky s jedním pozemkem, bloky s pásovými pozemky, bloky se solitéry, řídké sady apod.), měřítko ploch (velkovýrobní, malovýrobní, obytné, přírodní apod.), orientace hran a linií (horizontální, spádníkové, šikmé atd.)
- d) Struktura hran a linií – druh hran a linií (cesty, úvozy, strže, meze, větrolamy, vodní toky atd.), vegetační doprovod linií (zapojené stromové patro, keřové patro, travnatobylinné patro)

- e) Sídelní struktura – poloha sídel a pohledová exponovanost (vrcholová, údolní, ve svahu atd.), charakter osídlení (sevřená zástavba, řádková, dvorcová, rozptýlená, samoty apod.), výšková hladina staveb (přízemní, vícepodlažní apod.), orientace stavebních čar (horizontální, spádnicové, šikmé atd.)
- f) Vnitřní charakteristiky ploch a linií – uspořádání interiérů lesa a ostatních stromových formací (přítomnost keřového a bylinného patra apod.), vnitřní struktura otevřených ploch (přítomnost solitérních dřevin, typické kombinace plodin atd.), vnitřní uspořádání linií (etážovitost, prostupnost atd.)
- g) Charakteristické znaky staveb – objemy staveb (otevřené či sevřené půdorysy, rozptýlené osídlení, proporce, tvary otvorů, podlažnost atd.), tvary střech (sedlové, ploché, valbové, sklony střech atd.), typické materiály (a od nich se odvíjející tvarosloví, povrchové úpravy atd.), oplocování (typy plotů a jejich používání)

Typické znaky krajinného rázu se dělí na dominantní, hlavní a doprovodné (vedlejší). Dominantní a hlavní typické znaky vytváří krajinný ráz celku a vedlejší daný ráz krajiny dotvářejí.

5) Vymezení krajinných celků v rámci oblastí krajinného rázu

Oblasti krajinného rázu jsou v rámci řešeného území nespojité, a proto byly vymezeny krajinné celky, které mají stejné charakteristiky jako oblasti.

6) Vyhodnocení míry zachovalosti krajinného rázu krajinných celků (oblastí)

V každém krajinném celku se porovná soubor typických znaků krajinného rázu se stavem zjištěným v terénu. Při terénním průzkumu se zachované typické znaky mapují a hodnotí. Samostatně se vyhodnocují typické znaky dominantní, hlavní a vedlejší.

Krajinný ráz je v jednotlivých celcích zachován v různé míře. Zachovalost krajinného rázu ovlivňuje míru a způsob jeho ochrany. Pro míru zachovalosti krajinného rázu se používá tato stupnice:

A. Výjimečně zachovalý krajinný ráz

Jsou zachovány všechny typické znaky dané oblasti, tedy dominantní, hlavní i vedlejší. Tato kategorie je v praxi velmi vzácná.

B. Dobře zachovalý krajinný ráz

Jsou zachovány všechny dominantní i hlavní typické znaky dané oblasti krajinného rázu a alespoň část doprovodných.

C. Částečně zachovalý krajinný ráz

Jsou zachovány všechny typické znaky dominantní a podstatná část hlavních. Doprovodné znaky mohou být i silně setřeny.

D. Málo zachovalý krajinný ráz

Typické znaky jsou z větší části setřeny a jejich obnova je obtížná.

E. Poškozený krajinný ráz

Typické znaky jsou setřeny a jejich obnova není možná.

7) Stanovení stupně ochrany krajinného rázu krajinných celků (oblastí)

Stanovení stupně ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně posouzení náročnosti obnovy chybějících typických znaků, a vyhodnocení dlouhodobých zájmů společnosti na ochraně vzhledu (krajinného rázu) konkrétního celku. Stupeň ochrany je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

I. stupeň ochrany krajinného rázu je vždy uplatňován v krajinných celcích, kde je výjimečně dobře zachován (kategorie A) popř. je společenský zájem na jeho obnově. Prioritně je respektována ochrana krajinného rázu v plné škále jeho typických znaků. Chybějící (obnovitelné) znaky je třeba dotvářet a negativní vlivy eliminovat.

II. stupeň ochrany uplatňujeme v krajinných celcích s dobře zachovalým krajinným rázům (kategorie B). Zde je nutno vždy prioritně respektovat potřeby ochrany krajinného rázu v plné škále dominantních i hlavních typických znaků a u znaků typických doprovodných alespoň jejich převážnou část. Tento stupeň uplatňujeme i na vybraná území s částečně zachovalým krajinným rázům (kategorie C), která výrazně ovlivňují celky s I. stupněm ochrany. Je nezbytné chránit krajinný ráz před dalším poškozením a stávající negativní vlivy eliminovat.

III. stupeň ochrany uplatňujeme ve vybraných krajinných celcích s částečně zachovalým krajinným rázům (kategorie C). Ve III. stupni chráníme všechny zachované dominantní a hlavní typické znaky, chybějící znaky se v rámci možností snažíme obnovit.

IV. stupeň ochrany je uplatňován v celcích s částečně zachovalým a s málo zachovalým krajinným rázům (kategorie D), pokud jsou součástí zachovalejších nadřazených krajinných celků. Základním cílem tohoto stupně ochrany je uchování alespoň dominantních znaků, které tvoří obraz území v dálkových pohledech z jiných míst.

V. stupeň ochrany je bez omezení z důvodu ochrany krajinného rázu. Týká se ostatních celků s málo zachovalým a poškozeným krajinným rázům (kategorie E).

8) Zpracování charakteristik vymezených krajinných celků (oblastí) a vyhodnocení vlivu industriálních výškových staveb na krajinný ráz

Charakteristika oblasti krajinného rázu a krajinných celků obsahuje prostorovou identifikaci oblasti a krajinného celku, seznam dotčených katastrů, soubor typických znaků krajinného rázu celku, a to dominantní, hlavní i vedlejší znaky, krajinnotvorné způsoby využití území, typy krajiny a jejich zastoupení v rámci celku, přehled významných přírodních, kulturních i negativních dominant a hodnot, informaci o míře zachovalosti nebo poškození krajinného exteriéru a také krajinného interiéru, navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu, který vychází nejen z míry zachovalosti, ale také z předpokládaného využití oblasti a krajinného celku pro cestovní ruch a zajištění trvale udržitelného rozvoje území, závěrečné preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti i krajinného celku a její trvale udržitelný rozvoj, fotodokumentace oblasti krajinného rázu.

Většina fotodokumentace je uložena v archivu zpracovatelky.

3. VYMEZENÍ OBLASTÍ KRAJINNÉHO RÁZU NA ZÁKLADĚ PŘÍRODNÍCH, KULTURNÍCH, HISTORICKÝCH CHARAKTERISTIK A KRAJINOTVORNÝCH ZPŮSOBŮ VYUŽÍVÁNÍ

3.1 Vymezení oblastí krajinného rázu na základě geomorfologického členění a typů biochor

Vylišení hranic jednotlivých oblastí krajinného rázu vychází z geomorfologického členění ČR a také z vymezených typů biochor řešeného území, které byly jejich autorem upřesněny v měřítku 1:25 000. Hranice byly účelově upraveny vzhledem k předmětu posuzování a vizuální spojitosti oblastí.

3.1.1 Geomorfologické členění

Podle geomorfologického členění GGÚ ČSAV se zájmové území řadí do těchto jednotek:

- Provincie: Česká vysočina a Západní Karpaty
- Soustavy: II Českomoravská soustava, VIII Vněkarpatské sníženiny
- Podsoustavy: IIC Českomoravská vrchovina, VIIIA Západní vněkarpatské sníženiny
- Celky: IIC-7 Jevišovická pahorkatina, VIIIA-1 Dyjsko-svratecký úval
- Podcelky: IIC-7A Jemnická kotlina, IIC-7B Borovská pahorkatina, IIC-7C Jaroměřická kotlina, IIC-7D Znojemská pahorkatina
VIIIA-1A Jaroslavická pahorkatina, VIIIA-1B Drnholecká pahorkatina, VIIIA-1C Dyjsko-svratecká niva
- Okrsky: IIC-7B-a Dešovská pahorkatina, IIC-7B-b Vranovská pahorkatina, IIC-7B-c Uherčická pahorkatina, IIC-7C Moravsko-budějovická kotlina, IIC-7D-c Mohelenská vrchovina, IIC-7D-e Výrovecká pahorkatina, IIC-7D-f Únanovská sníženina, IIC-7D-g Znojemská kotlina, IIC-7D-h Šatovská pahorkatina, IIC-7D-i Citonická plošina, IIC-7D-j Pavlická pahorkatina, IIC-7D-k Bojanovická pahorkatina, IIC-7D-l Myslibořický hřbet, IIC-7D-m Tavíkovická pahorkatina, VIIIA-1B-a Hostěradická sníženina, VIIIA-1B-b Olbramovická pahorkatina, VIIIA-1B-c Jevišovská niva, VIIIA-1B-d Hrabětická plošina

3.1.2 Biogeografické členění

Řešené území se nachází v Jevišovickém biogeografickém regionu (č. 1.23), který leží v hercynské biogeografické podprovincii, a v Lechovickém bioregionu (č. 4.1), který je v panonské podprovincii.

V rámci biogeografické diferenciaci bylo na území Znojemska vylišeno celkem 34 typů biochor. Pro každý typ byla využita charakteristika zahrnující popis přírodních podmínek, krajinných způsobů využívání území a další doplňující údaje. Typy biochor zpřesnily geomorfologické členění a ovlivnily významným způsobem vymezení oblastí krajinného rázu.

3.2 Vymezené oblasti krajinného rázu

Na základě geomorfologického členění, biogeografického členění a především podle terénních průzkumů byly vymezeny celkem 4 oblasti krajinného rázu na území Znojemska. Oblasti krajinného rázu jsou označeny písmeny velké abecedy a zakresleny do mapového podkladu v měřítku 1:100 000.

Jedná se o tyto oblasti krajinného rázu:

A – převážně lesní krajina výrazných údolí a navazujících plošin

B – převážně luční a lučně-polní krajina širších niv

C – polní krajina plošin, rovin a sníženin

D – lesně-polní a polní krajina rozřezaných plošin, nevýrazných pahorkatin a údolí

U těchto čtyř oblastí byly charakterizovány základní znaky krajinného exteriéru a krajinného interiéru. Podle pohledové a prostorové spojitosti byly oblasti zcela účelově rozděleny na krajinné celky.

Urbanizovaná a příměstská krajina města Znojma byla vymezena jako samostatný celek (E). Zasahuje podle reliéfu do několika oblastí krajinného rázu, ale jedná se o specifickou část krajiny antropicky přeměněné, kde se stírá význam reliéfu a rozhodujícím faktorem se stává funkční využití.

4. TYPICKÉ ZNAKY KRAJINNÉHO RÁZU OBLASTÍ

Vyhodnocení přírodních podmínek, typických ekosystémových režimů a krajinných způsobů využívání území vychází z charakteristik typů biochor, které reprezentují oblasti krajinného rázu. Popisy se staly pomůckou při stanovení typických znaků krajinného rázu.

V první etapě byly stanoveny typické znaky krajinného exteriéru a interiéru jednotlivých oblastí krajinného rázu, které zasahují na území Znojemska. Je třeba konstatovat, že oblasti C a D se od sebe výrazně neliší. Představují krajinnou matici s nejběžnějšími a převažujícími typy krajin. Krajinnými osami jsou oblasti A a B, které tvoří výrazné liniové prvky.

Oblast A – převážně lesní krajina výrazných údolí a navazujících plošin

Krajinný exteriér

- údolí se strmými svahy členěnými zářezy přítoků, na které navazují rozřezané plošiny
- údolí je místy skalnaté s balvanitými svahy, holými sutěmi a skalními stěnami
- řeky vytváří četné zákruty a zaklesnuté meandry
- šířka nivy Dyje kolísá mezi 50 až 200 m, koryto je užší a kamenité
- vyskytují se unikátní typy lesní krajiny zjevně poznamenané lidskou činností
- typické jsou souvislé lesní porosty na svazích údolí s kulturními i přirozenými lesy
- střídají se přirozené listnaté porosty, reliktní bory na skalách a borové i smrkové monokultury na plošinách
- v nivě převažují louky, břehové a doprovodné porosty jsou z dřevin měkkého luhu
- většina oblasti je bez trvalého osídlení, vyskytují se ojedinělé mlýny a zařízení vázaná na využití vodní energie
- významné kulturní dominanty tvoří hrad Bítov, zřícenina hradu Cornštejn, zámek Vranov nad Dyjí, Nový Hrádek
- západní a východní část kaňonovitého údolí je zatopena vodní nádrží Vranov a Znojmo
- rozsáhlé chatové i zahrádkářské kolonie negativně ovlivňují krajinný ráz

Krajinný interiér

- střídají se jehličnaté monokultury, kulturní lesy s výrazným podílem dřevin přirozené skladby a přirozené lesy
- na úpatích jsou suťové lesy, na skalách reliktní bory a v nejextrémnějších partiích xerothermní teplomilná bylinná společenstva a acidofilní skalní lesostepi
- oblast není pohledově exponovaná a tvoří uzavřený specifický krajinný celek
- přírodní prostředí je ovlivňováno intenzivním turistickým a rekreačním využitím

Oblast B – převážně luční a lučně-polní krajina širších niv

Krajinný exteriér

- niva Dyje je široká 2 až 6 km, je rovinná a členěná starými koryty, náhony a strouhami
- původně se koryto řeky při inundaci překládalo, vznikala mrtvá ramena, tůně a písčité valy
- přirozený tok byl z větší části zničen regulacemi
- v nivě převládaly louky, které se postupně obnovují
- niva je bez trvalého osídlení, sídla se sevřenými půdorysy jsou za okrajem nivy na náplavové terase

Krajinný interiér

- většina nivy byla odvodněna a rozorána, převažují orné půdy
- vyskytují se menší louky i fragmenty lužních lesů

- v břehových porostech převažují dřeviny měkkého luhu

Oblast C – polní krajina plošin, rovin a sníženin

Krajinný exteriér

- reliéf je velmi monotónní a tvořený rovinami, plošinami a odvodněnými původně podmáčenými sníženinami
- na plošinách a sníženinách dominují velká pole a většinou chybí lesy i louky
- sídelní struktura je tvořena sídly se sevřenými půdorysy soustředěnými podél vodních toků
- v krajinném obraze se výrazně projevují hospodářské stavby a sídla s kostely nebo kaplemi, celky jsou otevřené
- síť regulovaných potoků, rovných polních cest bez vegetace a silnic člení krajinu tvrdými rovnými liniemi

Krajinný interiér

- vodní toky jsou regulovány, zanikla řada malých rybníků
- břehové porosty jsou mezernaté, pouze sporadicky se vyskytují větrolamy, remízky a drobné polní lesíky
- typické jsou drobné sakrální stavby, zděné kapličky a kříže
- krajina byla vždy velmi pečlivě upravená a obhospodařovaná, bez nevyužívaných ploch, náletů dřevin a plevelů, ale vlivem velkovýrobních zemědělských technologií se odcizila lidem a stala se také hůře průchodnou
- sídla jsou postupně přestavována a rozšiřována do záhumení, ztrácí lem sadů, zahrad i drobné držby

Oblast D – lesně-polní a polní krajina rozřezaných plošin, nevýrazných pahorkatin a údolí

Krajinný exteriér

- typické jsou mírně zvlněné plošiny bez nápadných pahorků rozčleněné malými údolími, větší zalesněná údolí a nevýrazné pahorkatiny
- oblast D se podobá oblasti C, ale liší se větší pestrostí i členitostí prostoru, který je alespoň z jedné strany vždy orámován lesy
- sídla jsou většinou situována do malých údolí s potoky a mají sevřené půdorysy s dominantním kostelem popř. kaplí
- na plošinách sice dominují velká pole, ale jsou zde také malé, střední i velké lesy a hlubší údolí toků jsou vždy zalesněna
- kompozičně jsou tyto celky polouzavřené nebo uzavřené a pohledově autonomní

Krajinný interiér

- základním rysem jsou velké plochy orné půdy bez vnitřního členění, převažuje polní krajina středního měřítka nebo lesní krajina středního měřítka
- okraje sídel jsou lemovány zahradami popř. menšími sady a vinicemi v drobné držbě
- pole vytváří ucelené bloky, rozdělené polními cestami a silnicemi
- dokladem původního členění zemědělské krajiny je velký počet drobných sakrálních staveb
- vodní toky jsou většinou regulovány, časté jsou menší rybníky

Oblast A – převážně lesní krajina výrazných údolí a navazujících plošin

Oblast B – převážně luční a lučně-polní krajina širších niv

Oblast C – polní krajina plošin, rovin a sníženin

Oblast D – lesně-polní a polní krajina rozřezaných plošin, nevýrazných pahorkatin a údolí

5. CHARAKTERISTIKA OBLASTÍ KRAJINNÉHO RÁZU A JEJICH KRAJINNÝCH CELKŮ

Charakteristika oblastí krajinného rázu a jejich krajinných celků byla zpracována na základě terénního průzkumu, disponibilních podkladů a odborné erudice zpracovatelů. Je účelově zaměřena na definování základních hodnot krajinného rázu především pro rozvoj cestovního ruchu a možného poškození výškovými industriálními objekty. Vymezení krajinných celků je podřízeno účelu hodnocení a vychází také z jejich prostorového rozmístění v rámci řešeného území a vizuální propojenosti.

Při vizuálním hodnocení přehlednosti a pohledové spojitosti krajinného obrazu byly využity tyto referenční objekty: vedení VVN, základnové stanice mobilních operátorů, sila a obdobné skladovací objekty, stávající větrné elektrárny, komíny cukrovarů a obdobných objektů, kostelní věže.

Fotodokumentace byla pořizována výhradně z veřejně přístupných míst, tj. silnic, železnic, turistických tras, cyklotras a obcí. V příloze se objevuje jen malá část fotografií, většina je uložena v archivu zpracovatelky hodnocení.

Charakteristika oblasti krajinného rázu a krajinných celků obsahuje:

- prostorovou identifikaci oblasti a krajinného celku, seznam dotčených katastrů,
- soubor typických znaků krajinného rázu celku, a to dominantní, hlavní i vedlejší znaky,
- krajinnotvorné způsoby využití území, typy krajiny a jejich zastoupení v rámci oblasti,
- přehled významných přírodních, kulturních i negativních dominant a hodnot oblasti a celku,
- informaci o míře zachovalosti nebo poškození krajinného exteriéru a také krajinného interiéru,
- navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu, který vychází nejen z míry zachovalosti, ale také z předpokládaného využití oblasti a krajinného celku pro cestovní ruch a zajištění trvale udržitelného rozvoje území,
- závěrečné preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti i krajinného celku a její trvale udržitelný rozvoj,
- fotodokumentace oblasti krajinného rázu.

Oblasti krajinného rázu a krajinné celky jsou vymezeny na grafické příloze v měřítku 1:100 000. Krajinné celky jsou označeny písmenem oblasti krajinného rázu a pořadovým číslem v rámci oblasti.

5.1 Oblast krajinného rázu A – krajinný celek A1

5.1.1 Základní charakteristika krajinného celku A1

■ **Prostorová identifikace**

Krajinný celek A1 se nachází v západní části řešeného území a zabírá údolí Dyje mezi hranicí s Rakouskem a hrází vodní nádrže Vranov, údolí Želetavky a navazující lesnaté a členité plošiny se třemi enklávami plužin obcí Zblovce, Chvalatice a Zálesí.

Zahrnuje tyto katastrální území nebo jejich části: Vratěnin, Uherčice, Podhradí nad Dyjí, Stálky, Starý Petřín, Korolupy, Oslnovice, Vysočany, Zblovce, Bítov, Jazovice, Lančov, Vranov nad Dyjí, Štítary, Onšov, Chvalatice, Zálesí, Blížkovice, Ctidružice, Podmýče.

■ **Typické znaky krajinného rázu**

Dominantní znaky:

- výrazný údolní zářez Dyje zahloubený až přes 150 m a četná postranní údolí drobných přítoků
- skalnaté údolí Dyje vytváří četné meandry a zákruty
- údolí je pokryto rozsáhlými lesními porosty s vyšším podílem listnatých dřevin přirozené skladby
- typická mozaika různých typů vegetačního krytu v závislosti na expozici ke světovým stranám, reliéfu a podloží
- výrazná diferenciacce vegetace dle typů stanovišť
- kontrastní prvek k lesním komplexům na plošinách tvoří plužiny obcí
- významné kulturní dominanty – hrad Bítov, zřícenina Cornštejn
- niva je zaplavena vodní nádrží Vranov s četnými zátokami

Hlavní znaky:

- menší hustota trvalého osídlení a velký počet chatových kolonií
- boční přítoky Dyje jsou málo vodné, mají přirozený charakter a jejich údolí jsou prudká a zahloubená
- v údolí Dyje vystupují nápadné skalní stěny a je zde řada chráněných území

- ve vegetačním krytu dominují lesy, nivní louky jsou zachovány pouze ve fragmentech nebo u obcí na přilehlých plošinách
- pole jsou vzácná
- technická díla– přehradní hráze, mosty přes Dyji

Vedlejší znaky:

- kontrastní střídání různých typů prostředí
- přístupnost celku je omezena na značené turistické a cyklistické cesty
- infrastruktura cestovního ruchu, systém značení a informační panely
- hospodářské využití lesů je částečně omezeno extrémním charakterem reliéfu
- typické byly stavby vázané na využití vodní energie (mlýny, pily), téměř se nezachovaly
- intenzivní rekreační využití území

■ **Krajinotvorné způsoby využití území a typy krajín**

Krajinný ráz dlouhodobě vytvářelo lesnictví a na plošinách také zemědělství, které ovlivnily strukturu osídlení, velikost sídel a také plužin. Krajinný ráz údolí nevratně změnila Vranovská přehrada a také rekreační aktivity.

Převažuje lesní krajina s malými enklávami luční nebo lučně-polní krajiny.

■ **Významné přírodní, kulturní i negativní dominanty, hodnoty území**

Přírodní dominanty: monumentální skalnaté svahy údolí, skály, zaklesnuté meandry koryt, velké lesní komplexy

Kulturní dominanty: hrad Bítov, zřícenina hradu Cornštejn, zřícenina hradu Frejštejn

Negativní dominanty: chatové kolonie

Základní hodnotu území vytváří zajímavý reliéf skalnatého údolí, zaklesnuté meandry, harmonie přírodních i kulturních dominant, lesní komplexy a řada maloplošných zvláště chráněných území.

■ **Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru a interiéru oblasti**

Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru kolísá mezi A. výjimečně zachovalým a B. dobře zachovalým krajinným rázem, a to v závislosti na chatových lokalitách.

Interiér celku je v některých částech narušen výstavbou chat.

■ **Navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu jako předpoklad trvale udržitelného rozvoje oblasti**

Stanovení stupně ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně posouzení náročnosti obnovy chybějících typických znaků, a vyhodnocení dlouhodobých zájmů společnosti na ochraně vzhledu (krajinného rázu) konkrétního celku. Stupeň ochrany je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

Navrhují I. stupeň ochrany krajinného rázu, který je vždy uplatňován v krajinných celcích, kde je výjimečně dobře zachován (kategorie A) popř. je společenský zájem na jeho obnově. Prioritně je respektována ochrana krajinného rázu v plné škále jeho typických znaků. Chybějící (obnovitelné) znaky je třeba dotvářet a negativní vlivy eliminovat.

Hodnotný a nepoškozený krajinný ráz je předpokladem dalšího rozvoje cestovního ruchu nejenom v tomto celku, ale i v sousedních celcích D1, D2 a C1.

5.1.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Celek má dobře až výjimečně zachovalý krajinný ráz, řadu přírodních, kulturních a historických hodnot a také dominant. Významnou hospodářskou činností se stává cestovní ruch (pozor nezaměňovat s individuální rekreací v chatách), který je zcela závislý na estetické a přírodní hodnotě krajinného rázu.

Výškové stavby industriálního typu by způsobily poškození krajinného rázu celku a celá oblast by mohla ztratit atraktivnost pro cestovní ruch. Poškození krajinného rázu je v tomto celku zcela nepřijatelné.

5.2 Oblast krajinného rázu A – krajinný celek A2

5.2.1 Základní charakteristika krajinného celku A2

Krajinný celek zahrnuje území Národního parku Podyjí a jeho ochranné pásmo. Tento celek byl vyloučen z preventivního hodnocení krajinného rázu Znojemska.

5.2.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Na území Národního parku Podyjí i v jeho ochranném pásmu nelze umisťovat výškové industriální stavby. Národní park je nejvýznamnější přírodní hodnotou celé Moravy a vytváří monumentální přírodní dominantu Znojemska. Při posuzování zásahů do krajinného

rázu v okolních krajinných celcích je nezbytné zohlednit i výhledy a pohledy z národního parku. Narušení výhledů z okrajových částí NP nebo jeho ochranného pásma je nezbytné kvalifikovat jako poškození krajinného rázu NP ve smyslu § 12 zákona 114/92 Sb. v platném znění.

5.3 Oblast krajinného rázu B – krajinný celek B1

5.3.1 Základní charakteristika krajinného celku B1

■ Prostorová indentifikace

Krajinný celek B1 se nachází v jižní části řešeného území a zabírá nivu Dyje a přilehlé okraje teras, sníženiny i plošiny u státní hranice s Rakouskem.

Zahrnuje tyto katastrální území nebo jejich části: Hrušovany nad Jevišovkou, Hrabětice, Hevlín, Dyjákovice, Hrádek, Jaroslavice, Křídlovky, Oleksovičky, Valtrovice, Slup, Micmanice, Strachotice, Krhovice, Tasovice.

■ Typické znaky krajinného rázu

Dominantní znaky:

- rovinatá niva Dyje je široká 2 až 6 km
- nivu člení stará koryta, náhony a strouhy
- reliéf je monotónní a celek je kompozičně otevřený
- dřevinná vegetace má většinou liniový charakter

Hlavní znaky:

- překládání koryta při inundaci, vznikala mrtvá ramena, tůně a písčité valy
- přirozený tok byl z větší části zničen regulacemi
- v nivě převládaly louky, které se postupně obnovují
- niva je bez trvalého osídlení

Vedlejší znaky:

- většina nivy byla odvodněna a rozorána, převažují orné půdy
- vyskytují se menší louky i fragmenty lužních lesů
- v břehových porostech převažují dřeviny měkkého luhu
- sídla se sevřenými půdorysy jsou mimo nivu na náplavové terase

■ **Krajinotvorné způsoby využití území a typy krajín**

Krajinný ráz dlouhodobě vytvářela inundace řeky Dyje, změny koryta a záplavy. Tyto přírodní krajinotvorné procesy ovlivnily strukturu osídlení, umístění i velikost sídel a také zemědělské využití celku.

Regulace Dyje ovlivnila změnu krajinného typu z lučně-lesního na polní, který v současné době převládá. Na okraji terasy nad nivou jsou také vinice.

■ **Významné přírodní, kulturní i negativní dominanty, hodnoty území**

Přírodní dominanty: meandrující koryto a břehové porosty Dyje (PP Meandry Dyje – návrh) , komplex lužních lesů (NPR Trávní dvůr – návrh)

Kulturní dominanty: zámek v Jaroslavicích, kostely v Hevlíně, Dyjákovicích, Hrádku, Valtovicích, Jaroslavicích, Slupu, Strachoticích, Tasovicích a Hodonicích, vodní mlýn ve Slupu

Negativní dominanty: viditelný je cukrovar v Hrušovanech nad Jevišovkou, sladovny Hodonice

Základní hodnotu území vytváří meandrující Dyje a její korytotvorné procesy, nivní louky a lužní lesy. V krajinném obraze se významně projevují také sídla rozmístěná na okraji terasy nad nivou s dominantními kostely, sklepními uličkami a zachovalou urbanistickou stopou. Pohledové propojení široké nivy a okrajů teras s viničně-polní krajinou a vinařskými obcemi působí neobvyklým a půvabným dojmem.

■ **Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru a interiéru oblasti**

Krajinný ráz celku je částečně zachovalý (C). Důvodem je regulace vodních toků, odvodnění a nadměrné zornění nivy. Tyto změny jsou však vratné a celek má dobrý předpoklad k obnově krajinného rázu interiéru.

■ **Navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu jako předpoklad trvale udržitelného rozvoje oblasti**

Stanovení stupně ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně posouzení náročnosti obnovy chybějících typických znaků, a vyhodnocení dlouhodobých zájmů společnosti na ochraně vzhledu (krajinného rázu) konkrétního celku. Stupeň ochrany je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

Navrhují I. stupeň ochrany krajinného rázu, který je vždy uplatňován v krajinných celcích, kde je výjimečně dobře zachován (kategorie A) popř. je společenský zájem na jeho obnově. Prioritně je respektována ochrana krajinného rázu v plné škále jeho typických znaků. Chybějící (obnovitelné) znaky je třeba dotvářet a negativní vlivy eliminovat.

Hodnotný a nepoškozený krajinný ráz je předpokladem dalšího rozvoje cestovního ruchu nejenom v tomto celku s bohatou infrastrukturou cestovního ruchu, ale i v sousedních celcích C8, C4 a C5.

Široká niva Dyje je zcela výjimečný krajinný prvek nejenom v rámci Znojemska, ale také v rámci Jihomoravského kraje. Ochrana krajinného rázu je zde proto nezbytné věnovat dostatečnou pozornost.

5.3.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Celek má sice částečně zachovalý krajinný ráz, ale má všechny předpoklady k obnově hlavních i doprovodných znaků. Představuje zcela výjimečný typ krajiny široké nivy s okrajovou terasou.

Celek je otevřený a umožňuje daleké výhledy na zajímavá panoramata, která jsou součástí hodnoty krajinného rázu. Je zde řada kulturních dominant. Údolní niva jako VKP ze zákona nesmí být poškozena. Výstavba větrných elektráren by způsobila poškození krajinného rázu nejenom tohoto celku, ale také sousedních celků C8, C4 a C5.

5.4 Oblast krajinného rázu C – krajinný celek C1

5.4.1 Základní charakteristika krajinného celku C1

■ Prostorová indentifikace

Krajinný celek C1 se nachází v severozápadní části řešeného území u hranice s okresem Třebíč. Zabírá bezlesou rovinu západně od Přírodního parku Jevišovka.

Zahrnuje tyto katastrální území nebo jejich části: Blížkovice, Ctidružice, Štítary, Šumná, Blanné, Prokopov, Hostim.

■ Typické znaky krajinného rázu

Dominantní znaky:

- rovinatá polní krajina plošin a sníženin s malým převýšením, rozdělená komunikacemi a upravenými vodními toky
- extrémně velká pole a drobné loučky v nivách
- lesy ze tří strany obklopují celek
- dominanty tvoří siluety obcí s kostely
- celek je částečně otevřený a pohledově exponovaný
- výrazně se v krajinném obraze projevují sídla a stavby, jsou viditelné i z okolních celků

Hlavní znaky:

- monotónní celky orných půd bez členění, v nivách menší rybníky a louky

- podmáčené sníženiny jsou odvodněny, vodní toky jsou narovnány
- břehové porosty jsou mezernaté nebo chybí
- krajina velkých měřítek je nedostatečně členěná, chybí liniová dřevinná vegetace
- převažují menší sídla se sevřeným půdorysem a ulicovou návší
- obce jsou lemovány mozaikou zahrad a sadů v drobné držbě
- časté jsou drobné sakrální stavby, většinou zděné

Vedlejší znaky:

- nedostatek rozptýlené trvalé vegetace
- ve vzhledu krajiny se výrazně uplatňují nadzemní rozvody VVN a další výškové stavby
- u obcí jsou časté drobné rybníky
- obce mají zachováno původní půdorysné členění

■ **Krajinotvorné způsoby využití území a typy krajín**

Krajinný ráz dlouhodobě vytvářelo zemědělství, které také ovlivnilo strukturu osídlení, velikost sídel i plužin. Převažuje typická polní krajina s řadou menších rybníků, která je obklopena ze tří stran lesní krajinou okolních krajinných celků. Celek je součástí roviny kolem Moravských Budějovic a je s touto krajinou pohledově provázán, ale je také viditelný z Přírodního parku Jevišovka.

■ **Významné přírodní, kulturní i negativní dominanty, hodnoty území**

Přírodní dominanty: nejsou

Kulturní dominanty: VPZ Štítary s lidovými stavbami a kostel Sv. Jiří, kostely v Hostimi, Blížkovicích

Negativní dominanty: areál u Prokopova

Základní hodnotu tohoto celku vytváří jeho okolí, tj. přírodní park a rozsáhlé lesní komplexy sousedních celků.

■ **Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru a interiéru oblasti**

Krajinný ráz celku je částečně zachovalý (C). Důvodem je odvodnění sníženin, regulace vodních toků a nedostatek rozptýlené zeleně.

■ **Navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu jako předpoklad trvale udržitelného rozvoje oblasti**

Stanovení stupně ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně posouzení náročnosti obnovy chybějících typických znaků, a vyhodnocení dlouhodobých zájmů společnosti na ochraně vzhledu (krajinného rázu) konkrétního celku. Stupeň ochrany je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

Navrhují III. stupeň ochrany, který uplatňujeme ve vybraných krajinných celcích s částečně zachovalým krajinným rázem (kategorie C). Ve III. stupni chráníme všechny zachované dominantní a hlavní typické znaky, chybějící znaky se v rámci možností snažíme obnovit.

Celek ovlivňuje krajinný ráz Přírodního parku Jevišovka i Krajinné památkové zóny Vranovsko-Bítovsko a je silně pohledově exponovaný ze sousedních celků A1 a D3.

5.4.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Celek ovlivňuje krajinný ráz Přírodního parku Jevišovka i Krajinné památkové zóny Vranovsko-Bítovsko a je silně pohledově exponovaný ze sousedních celků A1 a D3.

Větrné elektrárny situované v tomto celku nesporně sníží hodnotu krajinného rázu Přírodního parku Jevišovka i celku A1, protože naruší výhledy a negativně se projeví v krajinném obraze jako konkurence stávajících dominant, a to jak přírodních, tak kulturních.

5.5 Oblast krajinného rázu C – krajinné celky C2 a C3

5.5.1 Základní charakteristika krajinných celků C2 a C3

■ Prostorová indentifikace

Krajinné celky se nachází ve střední části řešeného území, severně a západně od města Znojma. Zabírají rovinaté území mezi národním parkem, přírodním parkem, Tvořihrázským lesem a urbanizovaným územím. Oba celky jsou pohledově spojitě a nejsou odděleny výraznými bariérami, proto jsou charakterizovány dohromady.

Zahrnuje tyto katastrální území nebo jejich části: Šumná, Lesná, Vracovice, Horní Břečkov, Milíčovice, Lukov, Bezkov, Podmolí, Citonice, Mašovice, Mramotice, Únanov, Kuchařovice, Přímětice, Plaveč.

■ Typické znaky krajinného rázu

Dominantní znaky:

- rovinatá polní krajina s malým převýšením, rozdělená pouze komunikacemi a upravenými vodními toky
- extrémně velká pole velkovýrobního charakteru
- absence lesů
- dominanty tvoří obce s kostely nebo kaplemi
- celek je otevřený a pohledově velmi exponovaný, výrazně se v krajinném obraze projevují sídla i stavby, okraje lesních komplexů okolních celků

Hlavní znaky:

- monotónní celky orných půd bez jakéhokoliv členění
- podmáčené nivy jsou odvodněny, vodní toky jsou narovnané nebo zatrubněny
- břehové porosty jsou mezernaté nebo chybí
- krajina velkých měřítek je nedostatečně členěná, chybí liniová dřevinná vegetace
- převažují menší sídla se sevřeným půdorysem a ulicovou návší
- nová zástavba nahrazuje lem zahrad a drobné držby kolem sídel
- dokladem původního členění krajiny jsou drobné sakrální stavby, většinou zděné

Vedlejší znaky:

- nedostatek rozptýlené trvalé vegetace
- ve vzhledu krajiny se výrazně uplatňují nadzemní rozvody VVN a další výškové stavby
- u obcí jsou časté drobné rybníky
- obce mají zachováno původní půdorysné členění s dominantami kostelů

■ **Krajinotvorné způsoby využití území a typy krajiny**

Krajinný ráz dlouhodobě vytvářelo zemědělství, které také ovlivnilo strukturu osídlení, velikost sídel i polí. Převažuje polní krajina a místy se objevuje v celku C3 také viničně polní typ krajiny, který je ze tří stran obklopen lesní krajinou okolních celků.

■ **Významné přírodní, kulturní i negativní dominanty, hodnoty území**

Přírodní dominanty: nejsou

Kulturní dominanty: nejsou výrazné

Negativní dominanty: síla v Šumné

Základní hodnotu tohoto celku vytváří jeho okolí, tj. Přírodní park Jevišovka, Národní park Podyjí a rozsáhlé lesní komplexy sousedních celků.

■ **Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru a interiéru oblasti**

Krajinný ráz celku je částečně zachovalý. Důvodem je odvodnění niv, regulace vodních toků, velké bloky orných půd a nedostatek rozptýlené zeleně.

■ **Navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu jako předpoklad trvale udržitelného rozvoje oblasti**

Stanovení stupně ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně posouzení náročnosti obnovy chybějících typických znaků, a vyhodnocení dlouhodobých zájmů společnosti na ochraně vzhledu (krajinného rázu) konkrétního celku. Stupeň ochrany je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

Navrhují III. stupeň ochrany, který uplatňujeme ve vybraných krajinných celcích s částečně zachovalým krajinným rázem, které však ovlivňují sousední hodnotné celky. Ve III. stupni chráníme všechny zachované dominantní a hlavní typické znaky, chybějící znaky se v rámci možností snažíme obnovit.

Celky ovlivňují krajinný ráz Přírodního parku Jevišovka a Národního parku Podyjí i města Znojma a jsou silně pohledově exponované.

5.5.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Celky ovlivňují krajinný ráz Přírodního parku Jevišovka a Národního parku Podyjí i města Znojma a jsou silně pohledově exponované.

Větrné elektrárny situované v těchto dvou celcích by výrazným způsobem změnilы krajinný ráz Národního parku včetně ochranného pásma, Přírodního parku Jevišovka i města Znojma, protože by se staly rušivou součástí výhledů a poškodily by tak vnímaný krajinný obraz, který je součástí hodnoty krajinného rázu. Okolní celky mají vybudovanu turistickou infrastrukturu, narůstá síť stravovacích i ubytovacích zařízení. Podmínkou dalšího udržitelného rozvoje, založeném na cestovním ruchu, je harmonická krajina bez negativních dominant.

5.6 Oblast krajinného rázu C – krajinný celek C4

5.6.1 Základní charakteristika krajinného celku C4

■ **Prostorová indentifikace**

Krajinný celek se nachází v prostoru mezi Národním parkem Podyjí, státní hranicí s Rakouskem a městem Znojmem. Ze severovýchodu je ohraničen nivou Dyje.

Zahrnuje tyto katastrální území nebo jejich části: Hnanice, Šatov, Havraníky, Nový Šaldorf, Chvalovice, Dyjákovičky, Ječmeniště, Vrbovec, Oblekovice, Načeratice, Derflice, Strachotice, Micmanice, Slup.

■ Typické znaky krajinného rázu

Dominantní znaky:

- plochá argární krajina s malým převýšením, rozdělená pouze komunikacemi
- extrémně velká pole a vinice velkovýrobního charakteru
- absence lesů, malý počet vodních toků a ploch
- dominanty tvoří obce s kostely a sklepními uličkami
- celek je otevřený a pohledově exponovaný, výrazně se v krajinném obraze projevují sídla i stavby a silueta lesů národního parku i město Znojmo

Hlavní znaky:

- monotónní celky orných půd a vinic bez jakéhokoliv členění
- vodní toky jsou narovnané nebo zatrubněny
- břehové porosty jsou mezernaté nebo chybí
- krajina velkých měřítek je nedostatečně členěná, chybí liniová dřevinná vegetace
- převažují menší sídla se sevřeným půdorysem
- sídla mají ulicovou náves a sklepní uličky
- obce jsou lemovány mozaikou zahrad, sadů a vinogradů v drobné držbě
- dokladem původního členění krajiny jsou drobné sakrální stavby, většinou zděné kapličky a boží muka

Vedlejší znaky:

- nedostatek rozptýlené trvalé vegetace
- ve vzhledu krajiny se výrazně uplatňují nadzemní rozvody VVN a další výškové stavby
- obce mají zachováno původní půdorysné členění

■ Krajinotvorné způsoby využití území a typy krajiny

Krajinný ráz dlouhodobě vytvářelo zemědělství a také struktura osídlení. Dominuje polní a viničně polní krajina, která pokračuje i v Rakousku a sousedních krajinných celcích. Celek je s okolní krajinou pohledově provázán a je viditelný jak z Národního parku Podýjí, tak ze Znojma.

■ **Významné přírodní, kulturní i negativní dominanty, hodnoty území**

Přírodní dominanty: nejsou

Kulturní dominanty: kostely a sklepní uličky v Šatově, Chvalovicích, Dyjákovičkách, Vrbovci, Načeraticích

Negativní dominanty: vedení VVN, obchodní centra Hatě

Základní hodnotu tohoto celku vytváří jeho okolí, a to především národní park na obzoru a historická silueta města Znojma. Doplňkovou hodnotu tvoří vinařské obce s typickými sklepy a lisovnami i drobnou držbou.

■ **Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru a interiéru oblasti**

Krajinný ráz celku je částečně zachovalý (C) až dobře zachovalý (B). Důvodem je regulace potoků, nedostatek rozptýlené zeleně a nízká členitost polní krajiny. Viničně polní krajina má krajinný ráz dobře zachovalý s drobnými vadami interiéru.

■ **Navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu jako předpoklad trvale udržitelného rozvoje oblasti**

Stanovení stupně ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně posouzení náročnosti obnovy chybějících typických znaků, a vyhodnocení dlouhodobých zájmů společnosti na ochraně vzhledu (krajinného rázu) konkrétního celku. Stupeň ochrany je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

Navrhují III. stupeň ochrany, který uplatňujeme ve vybraných krajinných celcích s částečně zachovalým krajinným rázem (kategorie C). Ve III. stupni chráníme všechny zachované dominantní a hlavní typické znaky, chybějící znaky se v rámci možností snažíme obnovit. Pro východní část navrhuji II. stupeň ochrany, důvodem je dobře zachovalý krajinný ráz.

Celek je silně pohledově exponovaný a z dálkových pohledů ovlivňuje krajinný ráz Národního parku Podyjí i města Znojma.

5.6.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Větrné elektrárny situované v tomto celku by výrazným způsobem změnilы krajinný ráz Národního parku Podyjí včetně ochranného pásma i městské památkové rezervace Znojmo, protože naruší výhledy a poškodí tak vnímaný krajinný obraz, který je součástí hodnoty krajinného rázu NP i městské památkové rezervace a dalších vyhlídkových míst Znojma. Projeví se jako rušivý vertikální prvek, stavba s netypickým tvaroslovím a konkurence stávajících přírodních i kulturních dominant. VE mohou narušit také zatím nenarušené pohledy z celku B1-niva Dyje.

Všechny zmiňované celky mají vybudovanu infrastrukturu cestovního ruchu (turistické a cyklistické stezky) a narůstá síť stravovacích i ubytovacích zařízení. Podmínkou dalšího udržitelného rozvoje území, založeném na krajinnotvorné funkci zemědělství a cestovním ruchem, je harmonická kulturní agrární krajina bez negativních dominant a s obnoveným krajinným rázem.

5.7 Oblast krajinného rázu C – krajinné celky C5 a C6

5.7.1 Základní charakteristika krajinných celků C5 a C6

■ **Prostorová indentifikace**

Krajinné celky se nachází ve východní a střední části řešeného území. Zabírají rozsáhlou rovinu mezi nivou Dyje na jihu, nivou Skaličky a Jevišovky na severovýchodě a městem Znojmem. Oba celky jsou otevřené a pohledově i prostorově spojité, a proto jsou charakterizovány dohromady.

Zahrnuje tyto katastrální území nebo jejich části: Hrušovany nad Jevišovkou, Hrabětice, Šanov, Hevlín, Velký Karlov, Hrádek, Křídlovky, Božice, České Křídlovice, Valtrovice, Krhovice, Hodonice, Borotice, Lechovice, Práče, Tasovice.

■ **Typické znaky krajinného rázu**

Dominantní znaky:

- rovinatá polní krajina s malým převýšením, rozdělená pouze komunikacemi a narovnanými vodními toky
- extrémně velká pole a občas vinice velkovýrobního charakteru
- absence lesů, vodních toků i ploch
- dominanty tvoří obce s kostely
- celek je otevřený a pohledově silně exponovaný, výrazněji se v krajinném obraze projevují pouze sídla i výškové stavby

Hlavní znaky:

- monotónní celky orných půd a vinic bez jakéhokoliv členění
- vodní toky jsou narovnané nebo zatrubněny
- břehové porosty jsou mezernaté nebo chybí
- krajina velkých měřítek je nedostatečně členěná, chybí liniiová dřevinná vegetace
- menší sídla se sevřeným půdorysem jsou soustředěna v liniích podél vodních toků
- sídla mají ulicovou náves a sklepní uličky za obcí

- obce jsou lemovány mozaikou zahrad, sadů a vinohradů v drobné držbě
- časté jsou drobné sakrální stavby, většinou zděné kapličky a boží muka

Vedlejší znaky:

- nedostatek rozptýlené trvalé vegetace
- ve vzhledu krajiny se výrazně uplatňují nadzemní rozvody VVN, další výškové stavby a dopravní stavby
- obce mají zachováno původní půdorysné členění s dominantami kostelů nebo kaplí na návsi

■ **Krajinotvorné způsoby využití území a typy krajín**

Krajinný ráz dlouhodobě vytvářelo zemědělství. Dominuje typická polní krajina, po okrajích celku navazuje na svazích viničné polní typ.

■ **Významné přírodní, kulturní i negativní dominanty, hodnoty území**

Přírodní dominanty: nejsou

Kulturní dominanty: regionální dominantou je kostel v Lechovicích, kostely v Prosiměřicích, Těšeticích, Hraběticích, Šanově

Negativní dominanty: sladovny Hodonice, Velký Karlov plynová stanice

■ **Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru a interiéru oblasti**

Krajinný ráz celku je částečně zachovalý (C) a v některých částech málo zachovalý (D). Důvodem je monotónnost nečleněné polní krajiny a nedostatek kvalitní trvalé vegetace.

■ **Navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu jako předpoklad trvale udržitelného rozvoje oblasti**

Stanovení stupně ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně posouzení náročnosti obnovy chybějících typických znaků, a vyhodnocení dlouhodobých zájmů společnosti na ochraně vzhledu (krajinného rázu) konkrétního celku. Stupeň ochrany je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

Navrhují IV. stupeň ochrany, který je uplatňován v celcích s částečně zachovalým a s málo zachovalým krajinným rázem, pokud sousedí s hodnotnými krajinnými celky. Základním cílem tohoto stupně ochrany je uchování dominantních znaků, které tvoří obraz území v dálkových pohledech z jiných míst.

5.7.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Větrné elektrárny budou viditelné z navazujících celků B1, D5 i C7. Opět by poškodily především krajinný ráz těchto celků při vnímání dálkových pohledů a výhledů. Regionální kulturní dominantou je kostel v Lechovicích, který dotváří krajinný obraz a jeho historickou hodnotu. Větrné elektrárny vytvoří nové konkurenční dominanty a poškodí tuto hodnotu.

5.8 Oblast krajinného rázu C – krajinné celky C7 a C8

5.8.1 Základní charakteristika krajinných celků C7 a C8

■ **Prostorová indentifikace**

Krajinné celky se nachází ve východní části řešeného území a jsou ze tří stran ohraničeny svahy nad Skaličkou a Jevišovkou. Oba celky jsou částečně odděleny údolím Břežanky. Jsou však součástí širšího krajinného prostoru, a proto byly popsány dohromady.

Zahrnuje tyto katastrální území nebo jejich části: Čejkovice, Mackovice, Břežany, Litobratřice, Pravice, Božice, České Křídlovce, Hrušovany nad Jevišovkou.

■ **Typické znaky krajinného rázu**

Dominantní znaky:

- rovinatá polní krajina s malým převýšením, rozdělená nízkými pahorkatinami a mělkými údolími Břežanky a Jevišovky
- extrémně velká pole velkovýrobního charakteru
- absence lesů na plošinách, drobné lesíky na svazích a v nivách
- dominanty tvoří obce se siluetami kostelů
- celek je otevřený a pohledově exponovaný, výrazně se v krajinném obraze projevují sídla i stavby

Hlavní znaky:

- monotónní celky orných půd bez členění
- vodní toky jsou narovnané nebo zatrubněny
- břehové porosty jsou mezernaté nebo chybí
- krajina velkých a středních měřítek je nedostatečně členěná, chybí liniiová dřevinná vegetace
- převažují menší sídla se sevřeným půdorysem a ulicovou návší
- obce jsou lemovány mozaikou zahrad, sadů a občas vinohradů v drobné držbě
- časté jsou drobné sakrální stavby, většinou zděné

Vedlejší znaky:

- nedostatek kvalitní rozptýlené trvalé vegetace, převažují akátiny
- ve vzhledu krajiny se výrazně uplatňují nadzemní rozvody VVN a další výškové stavby (např. elektrárny)
- u obcí jsou časté drobné rybníky
- obce mají zachováno původní půdorysné členění s dominantami, občas i sklepní uličky

■ **Krajinotvorné způsoby využití území a typy krajín**

Krajinný ráz dlouhodobě vytvářelo zemědělství. Dominuje typická polní krajina, po okrajích celku navazuje na svazích viničně polní typ.

■ **Významné přírodní, kulturní i negativní dominanty, hodnoty území**

Přírodní dominanty: nejsou

Kulturní dominanty: kostely v Čejkovicích, Mackovicích, Břežanech, Litobratřicích, Hrušovanech nad Jevišovkou, Božicích, Pravicích, zámek a park v Břežanech

Negativní dominanty: větrné elektrárny Břežany, cukrovar Hrušovany

■ **Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru a interiéru oblasti**

Krajinný ráz celku je částečně zachovalý (C) na plošinách až dobře zachovalý (B) v nivách a na svazích pahorkatin. Důvodem je regulace potoků, nedostatek rozptýlené zeleně a nízká členitost polní krajiny a také stávající větrné elektrárny.

■ **Navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu jako předpoklad trvale udržitelného rozvoje oblasti**

Stanovení stupně ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně posouzení náročnosti obnovy chybějících typických znaků, a vyhodnocení dlouhodobých zájmů společnosti na ochraně vzhledu (krajinného rázu) konkrétního celku. Stupeň ochrany je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

Navrhují IV. stupeň ochrany, který je uplatňován v celcích s částečně popř. dobře zachovalým krajinným rázem, pokud sousedí s hodnotnými krajinnými celky. Základním cílem tohoto stupně ochrany je uchování dominantních znaků, které tvoří obraz území v dálkových pohledech z jiných míst.

5.8.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Větrné elektrárny budou viditelné z navazujících celků C6, C5, D5. Poškodí tedy krajinný ráz těchto celků při vnímání dálkových pohledů a výhledů. Důkazem tohoto tvrzení jsou VE Břežany, které jsou relativně nízké, ale přesto poškozují krajinný obraz nejenom celků C6, C5 a D5, ale také sousední Miroslavsko. Promítají se do siluety Pálavy, která je nejvýznamnější přírodní dominantou jižní Moravy.

5.9 Oblast krajinného rázu D – krajinný celek D1

5.9.1 Základní charakteristika krajinného celku D1

■ **Prostorová indentifikace**

Krajinný celek se nachází v jihozápadní části řešeného území. Ze západu je vymezen hranicí okresu Znojmo, z jihu státní hranicí s Rakouskem a ze severu i východu lesy údolí Dyje a Želetavky.

Zahrnuje tyto katastrální území nebo jejich části: Vratěnín, Uherčice, Mešovice, Lubnice, Korolupy, Oslnovice, Vysočany.

■ **Typické znaky krajinného rázu**

Dominantní znaky:

- zvlněné plošiny a sníženiny bez nápadných pahorků rozčleněné malými údolími, větší zalesněná údolí
- rozsáhlá pole na plošinách i mírných svazích
- malá údolí se sídly, která se výrazně neuplatňují v dálkových pohledech
- kompozičně je celek uzavřený vůči okolí a je orámován ze tří stran lesy

Hlavní znaky:

- linie tvoří komunikace, malá údolí vodních toků a jejich doprovodná vegetace
- sevřený a zachovalý půdorys obcí s dominantními kostely nebo kaplemi
- relativně zchovalé tvarosloví původních staveb
- okraje sídel jsou lemovány zahradami, popř. sady v drobné držbě
- podmáčené sníženiny jsou odvodněny, vodní toky jsou narovnané nebo zatrubněny

Vedlejší znaky:

- fragmenty původně podmáčených luk jsou v nivách vodních toků a u rybníků
- krajinný obraz doplňuje pouze malé množství drobných polních lesíků až remízů
- dokladem původního členění zemědělské krajiny jsou drobné sakrální stavby

■ **Krajinotvorné způsoby využití území a typy krajín**

Krajinný ráz dlouhodobě vytvářelo zemědělství, které také ovlivnilo strukturu osídlení, velikost sídel i plužin. Převažuje polní krajina a ve fragmentech lučně polní krajina s řadou menších rybníků i lesíků, která je obklopena ze tří stran lesní krajinou okolních krajinných celků. Celek je součástí roviny pokračující v Rakousku a je s touto krajinou pohledově provázán, ale je také viditelný z památkové krajinné zóny Vranovsko-Bítovsko.

■ **Významné přírodní, kulturní i negativní dominanty, hodnoty území**

Přírodní dominanty: údolí Želetavky

Kulturní dominanty: zámek a park Uherčice, kostely v Korolupech, Lubnici, Vratěnině

Negativní dominanty: nejsou

■ **Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru a interiéru oblasti**

Krajinný ráz celku je dobře zachovalý (B) kolem Želetavky a Blatnice a částečně zachovalý (C) na ostatním území celku. Důvodem je odvodnění sníženin a regulace vodních toků i menší podíl rozptýlené zeleně na této části celku.

■ **Navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu jako předpoklad trvale udržitelného rozvoje oblasti**

Stanovení stupně ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně posouzení náročnosti obnovy chybějících typických znaků, a vyhodnocení dlouhodobých zájmů společnosti na ochraně vzhledu (krajinného rázu) konkrétního celku. Stupeň ochrany je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

Navrhují III. stupeň ochrany, který uplatňujeme ve vybraných krajinných celcích s částečně zachovalým krajinným rázem. Ve III. stupni chráníme všechny zachované dominantní a hlavní typické znaky, chybějící znaky se v rámci možností snažíme obnovit. Pro údolí Želetavky a jejích přítoků navrhují II. stupeň ochrany a vyhlášení přírodního parku.

5.9.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Celek ovlivňuje krajinný ráz Krajinné památkové zóny Vranovsko-Bítovsko a je silně pohledově exponovaný ze sousedního celku A1.

Větrné elektrárny situované v tomto celku nesporně sníží hodnotu krajinného rázu celku A1, protože naruší výhledy a negativně se projeví v krajinném obraze jako konkurence stávajících dominant, a to jak přírodních, tak kulturních. Poškodily by tak vnímaný krajinný obraz z památkové zóny, který je součástí hodnoty krajinného rázu této oblasti s dobrým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu. Je také připraven návrh na vyhlášení nového přírodního parku v údolí Želetavky, které je součástí celku D1.

5.10 Oblast krajinného rázu D – krajinný celek D2

5.10.1 Základní charakteristika krajinného celku D2

■ **Prostorová indentifikace**

Krajinný celek se nachází v jihozápadní části řešeného území. Z jihu je vymezen hranicí s Rakouskem a z ostatních světových stran lesy údolí Dyje a Národního parku Podyjí.

Zahrnuje tyto katastrální území nebo jejich části: Stálky, Starý Petřín, Jazovice, Nový Petřín, Lančov, Podmýče, Šafov.

■ **Typické znaky krajinného rázu**

Dominantní znaky:

- zvlněné plošiny a sníženiny bez nápadných pahorků rozčleněné malými údolími, větší zalesněná údolí
- rozsáhlá pole na plošinách i mírných svazích
- malá údolí se sídly, která se výrazně neuplatňují v dálkových pohledech
- kompozičně je celek uzavřený vůči okolí a je orámován ze tří stran lesy

Hlavní znaky:

- linie tvoří komunikace, malá údolí vodních toků a jejich doprovodná vegetace
- sevřený a zachovalý půdorys obcí s dominantními kostely nebo kaplemi
- relativně zachovalé tvarosloví původních staveb
- okraje sídel jsou lemovány zahradami, popř. sady v drobné držbě
- podmáčené sníženiny jsou odvodněny, vodní toky jsou narovnané nebo zatravněny

Vedlejší znaky:

- fragmenty původně podmáčených luk jsou v nivách vodních toků a také u rybníků
- krajinný obraz doplňuje pouze malé množství drobných polních lesíků až remízů
- dokladem původního členění zemědělské krajiny jsou drobné sakrální stavby

■ **Krajinotvorné způsoby využití území a typy krajín**

Krajinný ráz dlouhodobě vytvářelo zemědělství, které také ovlivnilo strukturu osídlení, velikost sídel i plužin. Převažuje polní krajina a ve fragmentech lučně polní krajina s řadou menších rybníků i lesíků, která je obklopena ze tří stran lesní krajinou okolních krajinných celků. Celek je součástí roviny pokračující v Rakousku a je s touto krajinou pohledově provázán, ale je také viditelný z památkové krajinné zóny Vranovsko-Bítovsko a Národního parku Podyjí.

■ **Významné přírodní, kulturní i negativní dominanty, hodnoty území**

Přírodní dominanty: nejsou výrazné

Kulturní dominanty: kostely v Šafově, Starém Petříně, Lančovu, Podmýčích

Negativní dominanty: zemědělský areál u Podmýčí

■ **Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru a interiéru oblasti**

Krajinný ráz celku má částečně zachovalý krajinný ráz (C) exteriéru a větší závady interiéru. Důvodem je odvodnění sníženin a regulace vodních toků i menší podíl rozptýlené zeleně na ostatním území celku.

■ **Navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu jako předpoklad trvale udržitelného rozvoje oblasti**

Stanovení stupně ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně posouzení náročnosti obnovy chybějících typických znaků, a vyhodnocení dlouhodobých zájmů společnosti na ochraně vzhledu (krajinného rázu) konkrétního celku. Stupeň ochrany je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

Navrhují III. stupeň ochrany, který uplatňujeme ve vybraných krajinných celcích s částečně zachovalým krajinným rázem. Ve III. stupni chráníme všechny zachované dominantní a hlavní typické znaky, chybějící znaky se v rámci možností snažíme obnovit.

5.10.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Větrné elektrárny situované v tomto celku by výrazným způsobem změnilo krajinný ráz Národního parku Podyjí včetně ochranného pásma i Krajinné památkové zóny Vranovsko-Bítovsko, protože naruší výhledy a poškodí tak vnímaný krajinný obraz, který je součástí hodnoty krajinného rázu NP i Vranovska-Bítovska. Projeví se jako rušivý vertikální prvek, stavba s netypickým tvaroslovím a konkurence stávajících přírodních i kulturních dominant. VE mohou narušit také zatím nenarušené výhledy z celků A1, D1 a také A2 (národní park).

Všechny zmiňované celky mají vybudovanou infrastrukturu cestovního ruchu a síť stravovacích i ubytovacích zařízení. Podmínkou dalšího udržitelného rozvoje území, založeném na krajinotvorné funkci zemědělství a cestovním ruchem, je harmonická kulturní krajina bez negativních dominant a s obnoveným krajinným rázem.

5.11 Oblast krajinného rázu D – krajinný celek D3

5.11.1 Základní charakteristika krajinného celku D3

Krajinný celek zahrnuje celé území Přírodního parku Jevišovka a navazující pohledově spojitě území.

Celek D3 byl rozšířený o lesnatou část k.ú. Hostim, celé k.ú. Rozkoš, Slatina, Újezd, Grešlové Mýto, Pavlice, Vranovskou Ves, Olbramkostel, Žerůtky, které vizuálně souvisí s přírodním parkem.

5.11.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Tento celek byl vyloučen z preventivního hodnocení krajinného rázu Znojemska, protože přírodní parky jsou určeny k ochraně krajinného rázu, a nelze zde umisťovat stavby, které poškozují krajinný ráz. Větrné elektrárny patří mezi tyto stavby.

Hranice přírodního parku nerespektují pohledovou spojitost území, a proto byly k PP přiřazeny části území, které bezprostředně sousedí a mají stejný typ krajiny. Tyto části nelze oddělit, protože by se narušila vizuální integrita celého krajinného prostoru.

Při posuzování zásahů do krajinného rázu v okolních krajinných celcích je nezbytné zohlednit i výhledy a pohledy z přírodního parku. To se týká celků C1, C2, C3, D4 a D5. Větrné elektrárny, umístěné v těchto celcích, by byly viditelné z Přírodního parku Jevišovka a poškodily by jeho krajinný ráz při vnímání dálkových pohledů a výhledů.

5.12 Oblast krajinného rázu D – krajinný celek D4

5.12.1 Základní charakteristika krajinného celku D4

■ **Prostorová identifikace**

Krajinný celek D4 navazuje z východní strany na Přírodní park Jevišovka a ze západu je ohraničen lesnatým údolím Křepičky a jejich přítoků. Ze severu je vymezen hranicí správního území obce s rozšířenou působností a z jihu údolím Jevišovky.

Zahrnuje tyto katastrální území nebo jejich části: Ratišovice, Běhařovice, Přeskače, Medlice, Višňové, Křepice, Mikulovice, Němčičky.

■ **Typické znaky krajinného rázu**

Dominantní znaky:

- zvlněné plošiny bez nápadných pahorků rozčleněné malými údolními i většími zalesněnými údolními a svahy
- rozsáhlá pole na plošinách i mírných svazích

- sídla na plošinách s výraznými dominantami kostelů nebo malá údolí se sídly, která se výrazně neuplatňují v dálkových pohledech
- kompozičně je celek otevřený a je orámován ze dvou stran lesy

Hlavní znaky:

- linie tvoří komunikace, údolí vodních toků a jejich doprovodná zeleň
- sevřený a zachovalý půdorys obcí s dominantními kostely nebo kaplemi
- relativně zachovalé tvarosloví původních staveb
- okraje sídel jsou lemovány zahradami, popř. sady v drobné držbě

Vedlejší znaky:

- fragmenty původně podmáčených luk jsou v nivách vodních toků a u rybníků
- krajinný obraz doplňuje malé množství drobných polních lesíků, původně zde byly také rybníky
- dokladem původního členění zemědělské krajiny jsou drobné sakrální stavby

■ **Krajinotvorné způsoby využití území a typy krajín**

Krajinný ráz dlouhodobě vytvářelo zemědělství. Dominuje typická polní krajina, po okrajích celku navazuje na svazích údolí lesně polní typ krajiny a v nivách jsou drobné louky.

■ **Významné přírodní, kulturní i negativní dominanty, hodnoty území**

Přírodní dominanty: lesní komplexy na okrajích

Kulturní dominanty: regionální dominantou je kostel v Běhařovicích, kostely v Mikulovicích, Přeskačích, Medlicích

Negativní dominanty: zemědělský skladovací areál u Mikulovic

■ **Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru a interiéru oblasti**

Krajinný ráz celku je částečně zachovalý (C) až dobře zachovalý (B) po okrajích celku. Důvodem je regulace potoků, nedostatek rozptýlené zeleně a nízká členitost polní krajiny ve střední části.

■ **Navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu jako předpoklad trvale udržitelného rozvoje oblasti**

Stanovení stupně ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně posouzení náročnosti obnovy chybějících typických znaků, a vyhodnocení dlouhodobých zájmů společnosti na ochraně vzhledu (krajinného rázu) konkrétního celku. Stupeň ochrany je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

Navrhují II. stupeň ochrany pro západní část celku, která navazuje na přírodní park, a pro ostatní území III. stupeň ochrany. Ve III. stupni chráníme všechny zachované dominantní a hlavní typické znaky, chybějící znaky se v rámci možností snažíme obnovit.

5.12.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Celek je pohledově provázán s krajinou Přírodního parku Jevišovka a není ho možné vnímat izolovaně.

Větrné elektrárny situované v tomto celku by výrazným způsobem změnilы krajinný ráz Přírodního parku Jevišovka, protože naruší výhledy a poškodí tak vnímaný krajinný obraz, který je součástí hodnoty krajinného rázu vyhlídkových míst z přírodního parku. Projeví se jako rušivý vertikální prvek, stavba s netypickým tvaroslovím a konkurence stávajících přírodních i kulturních dominant. VE mohou narušit také zatím nenarušené výhledy z celků D5, C3 a A2.

Regionální kulturní dominantou je kostel v Behařovicích, který dotváří krajinný obraz a jeho historickou hodnotu. Větrné elektrárny vytvoří nové konkurenční dominanty a poškodí tuto hodnotu.

Všechny zmiňované celky mají vybudovanu infrastrukturu cestovního ruchu (turistické a cyklistické stezky) a narůstá síť stravovacích i ubytovacích zařízení. Podmínkou dalšího udržitelného rozvoje území, založeném na krajinnotvorné funkci zemědělství a cestovním ruchem, je harmonická kulturní krajina bez negativních dominant a s obnoveným krajinným rázem.

5.13 Oblast krajinného rázu D – krajinný celek D5

5.13.1 Základní charakteristika krajinného celku D5

■ **Prostorová indentifikace**

Celek se nachází v severovýchodní části řešeného území a na jeho okraji. Je vymezen údolními Křepičky, nivami Jevišovky a Skaličky. Jeho součástí je Tvořihrázský a Mikulovický les.

Zahrnuje tyto katastrální území nebo jejich části: Višňové, Horní Dunajovice, Morašice, Želetice, Vítonice, Žerotice, Výrovce, Tvořihráz, Kyjovice, Prosiměřice.

■ Typické znaky krajinného rázu

Dominantní znaky:

- zvlněné plošiny bez nápadných pahorků rozčleněné malými údolími i většími zalesněnými údolími
- rozsáhlá pole na plošinách i mírných svazích kontrastují s pestřejší krajinou pahorků a niv
- sídla na plošinách a na terasách niv s výraznými dominantami kostelů nebo malá údolí se sídly, která se výrazně neuplatňují v dálkových pohledech
- dva středně velké lesní komplexy
- kompozičně je celek otevřený a je orámován ze dvou stran lesy

Hlavní znaky:

- linie tvoří komunikace, údolí vodních toků a jejich doprovodná zeleň
- fragmenty luk v nivách a na svazích suché trávníky
- sevřený a zachovalý půdorys obcí s dominantními kostely nebo kaplemi
- relativně zachovalé tvarosloví původních staveb
- okraje sídel jsou lemovány zahradami, popř. sady v drobné držbě, občas i vinicemi
- na jižních svazích se objevují menší i větší vinice

Vedlejší znaky:

- fragmenty původně podmáčených luk jsou v nivách vodních toků a pastviny popř. křovinatá lada jsou na svazích
- krajinný obraz doplňují větší vinice na mírných svazích a také v drobné držbě kolem sídel
- dokladem původního členění zemědělské krajiny jsou drobné sakrální stavby i sklepní uličky ve svazích
- větší vodní nádrže jsou v údolích a také v nivách potoků

■ Krajnotvorné způsoby využití území a typy krajiny

Krajinný ráz dlouhodobě vytvářelo zemědělství a také struktura osídlení. Dominuje polní krajina, která na západě přechází v lesně polní krajinu. V okolí sídel zůstal ve fragmentech viničně polní typ krajiny.

■ **Významné přírodní, kulturní i negativní dominanty, hodnoty území**

Přírodní dominanty: údolí Jevišovky, údolí Křepičky

Kulturní dominanty: kostely ve Višňovém, Morašicích, Tvořihrázi, Žeroticích, vodní tvrz v Horních Dunajovicích, občas sklepní uličky

Negativní dominanty: jsou mimo řešené území

■ **Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru a interiéru oblasti**

Krajinný ráz celku je částečně zachovalý (C) až dobře zachovalý (B). Důvodem je regulace potoků, nedostatek rozptýlené zeleně a nízká členitost polní krajiny. Viničně polní krajina a lesně polní krajina má krajinný ráz dobře zachovalý s drobnými vadami interiéru.

■ **Navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu jako předpoklad trvale udržitelného rozvoje oblasti**

Stanovení stupně ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně posouzení náročnosti obnovy chybějících typických znaků, a vyhodnocení dlouhodobých zájmů společnosti na ochraně vzhledu (krajinného rázu) konkrétního celku. Stupeň ochrany je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

Navrhují III. stupeň ochrany, který uplatňujeme ve vybraných krajinných celcích s částečně zachovalým krajinným rázem. Ve III. stupni chráníme všechny zachované dominantní a hlavní typické znaky, chybějící znaky se v rámci možností snažíme obnovit. Pro západní část navrhuji II. stupeň ochrany, důvodem je dobře zachovalý krajinný ráz.

5.13.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Celek je pohledově velmi exponovaný a má dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Větrné elektrárny umístěné v tomto celku by negativně ovlivnily jak jeho krajinný ráz, tak i okolní celky D4, D5, C5, C6, C7. Celek je otevřený a umožňuje daleké výhledy na zajímavá panoramata Pálavy, která jsou součástí hodnoty krajinného rázu a turistické atraktivnosti regionu. Je zde postupně budována infrastruktura cestovního ruchu.

5.14 Oblast krajinného rázu E – urbanizovaná krajina města Znojma

5.14.1 Základní charakteristika krajinného celku E

■ **Prostorová indentifikace**

Celek zabírá zastavěnou a navazující příměstskou krajinu města Znojma.

Zahrnuje tyto katastrální území nebo jejich části: Znojmo-město, Znojmo-Hradiště, Znojmo-Louka, Dobšice, Dyje, Sedlešovice, Kuchařovice, Přímětice, Oblekovice.

■ Typické znaky krajinného rázu

Dominantní znaky:

- pohledově exponované urbanizované prostory, které se uplatňují z dálkových pohledů
- velmi pestrý reliéf údolních zářezů, svahů, plošin a údolních niv
- převažuje souvisle zastavěná urbanizovaná krajina
- výrazná a půvabná silueta historického jádra města je akcentem krajinného obrazu

Hlavní znaky a vedlejší znaky:

- urbanizovaná krajina městského typu s významnými kulturními dominantami, sakrálními stavbami
- spojení architektury historického jádra s přírodním prostředím údolí Dyje je výrazné a pohledově velmi exponované
- řeka Dyje je významným krajínotvorným fenoménem celku
- obraz sídla je částečně narušen novostavbami, přestavbami, průmyslovými areály a rozsáhlými zahrádkářskými koloniemi
- zaplavovaná niva Dyje je poškozena zástavbou
- bezprostřední kontakt s přírodním prostředím Národního parku Podyjí

■ Krajínotvorné způsoby využití území a typy krajín

Celek je tvořen městskou urbanizovanou a navazující příměstskou krajinou. Charakter a typ krajiny formovalo především osídlení.

■ Významné přírodní, kulturní i negativní dominanty, hodnoty území

Přírodní dominanty: údolní zářez Dyje, skály

Kulturní dominanty: MPR Znojmo, všechny památkově chráněné stavby

Negativní dominanty: zahrádkářské a chatové kolonie, vybrané průmyslové areály

Základní hodnotu vytváří působivá silueta historického jádra Znojma a její propojení s přírodním prostředím údolního zářezu Dyje.

■ **Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru a interiéru oblasti**

Míra zachovalosti krajinného rázu exteriéru kolísá mezi dobře zachovalým (B) a částečně zachovalým krajinným rázem (C). Narušení interiéru snižuje tuto hodnotu na málo zachovalý krajinný ráz (D) vybraných okrajových částí tohoto celku.

■ **Navrhovaný stupeň ochrany krajinného rázu jako předpoklad trvale udržitelného rozvoje oblasti**

Stanovení stupně ochrany krajinného rázu vychází z míry zachovalosti krajinného rázu, včetně posouzení náročnosti obnovy chybějících typických znaků, a vyhodnocení dlouhodobých zájmů společnosti na ochraně vzhledu (krajinného rázu) konkrétního celku. Stupeň ochrany je základním nástrojem diferencované ochrany krajinného rázu.

Navrhují I. stupeň ochrany krajinného rázu pro historické části města a údolní zářez Dyje a III. stupeň pro ostatní části tohoto celku. Prioritně je respektována ochrana krajinného rázu v celé škále jeho typických znaků. Chybějící (obnovitelné) znaky je třeba dotvářet a negativní vlivy eliminovat.

Hodnotný a nepoškozený krajinný ráz je předpokladem dalšího rozvoje cestovního ruchu nejenom v tomto celku, ale i v sousedních krajinných celcích C3, B1, C4.

5.14.2 Preventivní hodnocení předpokládaného vlivu výškových industriálních staveb na krajinný ráz oblasti a její trvale udržitelný rozvoj

Celek má specifický krajinný ráz urbanizovaného území, řadu přírodních, kulturních a historických hodnot a také dominant. Významnou hospodářskou činností se stává cestovní ruch, který je zcela závislý na estetické a přírodní hodnotě krajinného rázu.

Výškové stavby větrných elektráren by způsobily poškození krajinného rázu celku a celá oblast by mohla ztratit atraktivnost pro cestovní ruch. Poškození krajinného rázu v tomto celku je zcela nepřijatelné, protože město Znojmo je centrem turistické oblasti s významnými kulturními a historickými hodnotami.

Katastrofický dopad na hodnotu krajinného rázu Znojma by však měly i větrné elektrárny situované v okolních celcích, a to především v celku C4, B1 a C2. Nepříznivý vliv na dálkové výhledy předpokládám i u VE situovaných v celcích C3, C5, C6.

6. SUMARIZACE CHARAKTERISTIK KRAJINNÝCH CELKŮ, MÍRA ZACHOVALOSTI KRAJINNÉHO RÁZU A STUPEŇ JEHO OCHRANY

Charakteristiky krajinných celků jsou shrnuty v tabulce, která obsahuje informace o jejich přírodních hodnotách, typech krajiny, kulturních a historických atributech, míře zachovalosti a navrhovaném stupni ochrany. Jsou uvedeny sousední krajinné celky, jejichž krajinný ráz by negativně ovlivnily větrné elektrárny situované do tohoto celku, protože jsou vizuálně propojeny.

Krajinné celky a jejich charakteristiky

Krajinný celek	Vizuálně propojené krajinné celky	Míra zachovalosti	Maloplošná ZCHÚ	Dominanty			Památkové rezervace, zóny	Typ krajiny						Stupeň ochrany krajinného rázu			
				Přírodní dominanty	Kulturní dominanty	Negativní dominanty		lesní	lesně-polní	polní	luční	polně-viniční	urbanizovaná	I	II	III	IV
Celek A1	D1,D2,C1	A,B	X	X	X	X	X	X	-	-	X	-	-	X			
A2 – NP Podyjí	C2,C4,D2,E	A	X	X	X	-	X	X	-	-	X	X	-	X			
Celek B1	C4,C5,C8	C	X	X	X	X	-	-	-	X	X	X	X	X			
Celek C1	A1,D3	C	-	-	X	X	X	-	-	X	-	-	X			X	
Celky C2 a C3	A2,D3,E	C	X	X	X	X	-	-	-	X	-	X	X			X	
Celek C4	A2,B1,E	C,B	X	-	X	X	-	-	-	X	-	X	X		X	X	
Celky C5 a C6	B1,C7,D5	C,D	-	-	X	X	-	-	-	X	-	X	X				X
Celky C7 a C8	C5,C6,D5	C,B	X	-	X	X	-	-	-	X	-	X	X				X
Celek D1	A1	C,B	X	X	X	-	X	-	-	X	X	-	X		X	X	
Celek D2	A1,A2,D1	C	-	-	X	X	X	-	-	X	X	-	X			X	
D3 – PP Jevišovka	C1,C2,C3,D4,D5	A,B	X	X	X	-	-	X	X	X	X	-	X	X			
Celek D4	D3,D5,C3,C6	C,B	X	X	X	X	-	-	X	X	X		X			X	
Celek D5	C5,C6,C7,D4,D5	C,B	X	X	X	-	-	-	X	X	-	X	X		X	X	
E - Znojmo	A2,C2,C3,C4,C6,B1	B,C,D	X	X	X	X	X	-	-	X	-	-	X	X		X	

Podle míry zachovalosti krajinného rázu byly krajinné celky zařazeny do pěti skupin, a to A - s výjimečně zachovalým krajinným rázem, B - s dobře zachovalým krajinným rázem, C - s částečně zachovalým krajinným rázem, D - s málo zachovalým krajinným rázem a E - s poškozeným krajinným rázem.

Stupeň ochrany krajinného celku byl určen podle míry zachovalosti krajinného rázu a významu celku pro krajinný obraz Znojemska, tj. podle pohledové exponovanosti celku, blízkosti kulturních a přírodních dominant, vysoce hodnotných a zachovalých sousedních krajinných celků apod. Rozlišuje se pět stupňů ochrany krajinného rázu, kdy I. stupeň znamená nejvyšší možnou ochranu krajinného rázu. Do III. stupně ochrany krajinného rázu byly zařazeny celky, které jsou pohledově exponované, ale vyskytuje se zde řada prohřešků proti krajinnému rázu. V tomto případě je nezbytné postupně odstraňovat závady a nehromadit další nevhodné stavby a zásahy do krajiny.

Úroveň ochrany krajinného rázu jednotlivých základních krajinných celků byla zakreslena do grafického podkladu a je uvedena na výkrese grafické části.

Vizuální propojení a vztahy krajinných celků jsou schématicky zakresleny na výkrese grafické části studie. Znázorňují významné a hodnotné celky z hlediska krajinného rázu a jejich možné i velmi pravděpodobné ovlivnění stavbami větrných elektráren situovaných v sousedních celcích. Tato vztahová mapka vytváří prostorový rámec, tj. vymezuje místo krajinného rázu, ve kterém je nezbytné posuzovat ovlivnění, poškození a změnu krajinného rázu nejenom větrnými elektrárnami, ale také ostatními výškovými stavbami industriálního typu.

7. ZÁKLADNÍ ZÁSADY POSUZOVÁNÍ VLIVU VĚTRNÝCH ELEKTRÁREN NA KRAJINNÝ RÁZ

Tyto zásady se vztahují na všechny výškové industriální stavby, které se vyznačují těmito znaky:

- výškově nebo hmotově neodpovídají měřítku krajiny
- vyskytují se ve větším počtu, opakují se v obdobném tvarosloví
- nejsou spojeny s krajinnotvornou činností působících dlouhodobě na utváření krajinného rázu území
- jsou v rozporu s ekonomickými aktivitami zajišťujícími trvale udržitelný rozvoj krajiny, a to především s využitím pro cestovní ruch.

Tyto stavby, vzhledem ke své výšce a otevřeně, převážně plošší krajině Znojemska, mohou poškodit krajinný ráz rozsáhlého území několika celků i celých oblastí krajinného rázu. Musí být proto posuzovány v širokých krajinných souvislostech, což by měla tato studie umožnit. Vztahová mapka vytváří prostorový rámec, tj. vymezuje místo krajinného rázu, ve kterém je nezbytné vždy posuzovat ovlivnění, poškození a změnu krajinného rázu nejenom větrnými elektrárnami, ale také ostatními výškovými stavbami industriálního typu.

Větrné elektrárny (VE) se vždy budou vyskytovat ve větším počtu a s obdobným tvaroslovím, protože jsou vázány na území s konkrétními vlastnostmi. V současné době jsou budovány větrné parky s 5 až 30 elektrárnami. Proto na území s potenciálem pro VE je nezbytné, v souladu s principem předběžné opatrnosti, předpokládat vliv většího počtu VE na krajinný ráz.

Větrné elektrárny poškozuji krajinný ráz především z dálkových pohledů, a to dvojím způsobem. Mohou se promítat do výrazných dominant a narušovat tak výhledy na monumentální přírodní nebo kulturní dominanty. Typickým příkladem jsou VE Břežany a silueta Pálavy. V druhém případě se VE budou objevovat ve významných výhledech a průhledech z okrajových částí Národního parku Podyjí, Krajinné památkové zóny Vranovsko-Bítovsko, Přírodního parku Jevišovka nebo z vyhlídkových bodů města Znojma. Typickým příkladem jsou připravované VE Chvalovice. Proto větrné elektrárny a další industriální výškové stavby musí být posuzovány v širokých krajinných souvislostech.

Hodnotu a míru zachovalosti krajinného rázu je nezbytné posuzovat v kontextu celého Znojemska, nikoliv na katastru, kde jsou VE situovány. Také tento postup umožňuje tato studie. Pro Znojemsko je typická mozaika agrární a lesní krajiny, jejíž krajinný ráz dlouhodobě vytvářejí dvě krajinnotvorné činnosti, a to zemědělství a lesnictví. Krajinný ráz má zachovalé všechny dominantní a hlavní znaky na celém území Znojemska. Vedlejší znaky krajinného rázu jsou zachovalé u lesního typu krajiny, a to ve výjimečné kvalitě (národní park, přírodní parky, krajinná památková zóna). Znojemsko má mimořádně zachovalý krajinný exteriér a pouze mírně narušený interiér typické polní a viničné polní krajiny. Jedinou výraznou negativní dominantou, poškozující krajinný ráz exteriéru velké oblasti, je jaderná elektrárna Dukovany.

Na trvale udržitelném rozvoji Znojemska se kromě zemědělství a lesnictví začíná výrazně podílet odvětví cestovního ruchu, které je zcela závislé na hodnotném krajinném rázu území. Proto jakékoliv poškození krajinného rázu větrnými elektrárnami je třeba chápat jako poškození potenciálu krajiny pro cestovní ruch, a tak ho také hodnotit. Další poškození přírodních, kulturních i historických hodnot agrární krajiny Znojemska budováním VE povede k postupné přeměně v krajinu industriální, což je nezbytné kvalifikovat jako náhlou změnu krajinného rázu, který vznikl postupným a kontinuálním historickým vývojem.

8. ZÁVĚR PREVENTIVNÍHO HODNOCENÍ KRAJINNÉHO RÁZU A VLIVU VĚTRNÝCH ELEKTRÁREN NA KRAJINNÝ RÁZ ZNOJEMSKA

Závěry hodnocení vlivu větrných elektráren na krajinný ráz Znojemska lze shrnout do následujících bodů:

- 1) Výstavba větrných elektráren a dalších výškových industriálních staveb je záměrem, který sníží estetickou a přírodní hodnotu oblasti Znojemska ve smyslu § 12 odst. 1 zákona 114/1992 Sb. a poškodí jak krajinný exteriér, tak interiér oblasti.
- 2) Větrné elektrárny, jako industriální výškové stavby bez tradičního tvarosloví, nejsou v souladu s kulturní a historickou charakteristikou všech čtyř vymezených oblastí krajinného rázu Znojemska. Jedná se o stavby, které sníží hodnotu krajinného rázu a ve větším počtu mohou dokonce změnit krajinný ráz harmonické agrární krajiny na krajinu industriální.
- 3) K ochraně krajinného rázu zřídily orgány ochrany přírody a památkové péče tři rozsáhlá území, která zabírají téměř třetinu správního obvodu Znojemska. Jedná se o Národní park Podyjí, Přírodní park Jevišovka a Památkovou krajinnou zónu Vranovsko-Bítovsko. Tato území jsou vizuálně propojena s okolními krajinnými celky a narušení výhledů větrnými elektrárnami i jinými výškovými objekty je nezbytné chápat jako snížení hodnoty krajinného rázu ve smyslu § 12 odst. 2 zákona 114/1992 Sb., což je v rozporu se zákonem.
- 4) Rozvoj cestovního ruchu, který se stává významným ekonomickým zdrojem Znojemska, je závislý na hodnotném krajinném rázu oblasti. Budování větrných elektráren, které krajinný ráz naruší, ztěžuje proto trvalou udržitelnost rozvoje krajiny regionu.

Závěry hodnocení negativního vlivu větrných elektráren a dalších výškových staveb na krajinný ráz Znojemska jsou rozpracovány v odůvodnění a částečně jsou také prezentovány v charakteristikách jednotlivých krajinných celků.

Odůvodnění závěrů hodnocení vlivu větrných elektráren a dalších výškových industriálních staveb lze shrnout do následujících bodů:

- 1) Harmonické měřítko odpovídá způsobům trvale udržitelného využívání krajiny, kde základní krajinotvornou činností je zemědělství popř. lesnictví. Větrné elektrárny a další výškové industriální stavby nejsou proto v souladu s agrární krajinou. Narušují harmonické měřítko tvořené mozaikou polí, vesnické zástavby nízkopodlažních domů, trvalé vegetace drobnějších lesíků, větrolamů, sadů a vinohradů.
- 2) Vznik nových industriálních dominant, které jsou vnímány v rovinaté a přehledné krajině ze širokého okolí, působí opět v agrární krajině negativním dojmem, protože nejsou spojeny s tradičními způsoby využívání území Znojemska. Zobrazují se v dálkových výhledech a nesporně poškozují krajinný ráz oblasti i okolních chráněných celků.
- 3) Typická agrární krajina s ustálenými harmonickými vztahy přírodních, kulturních a historických charakteristik má typické kombinace znaků. Převažuje relativně plochý reliéf plošin, rovin a niv bez výrazných akcentů a většina území je tvořena krajinnou maticí. Tato určitá monotónnost je narušena krajinnou osou, kterou vytváří údolní zářez řeky Dyje i Želetavky v západní i jižní části území a údolní zářez Rokytne na severu. Větrné elektrárny vytváří nepřirozené vertikální linie a poškozují tak dominantní znaky krajinného rázu.
- 4) Krajinný ráz dlouhodobě vytvářelo zemědělství, které výrazně ovlivnilo také strukturu osídlení. Malá a střední sídla jsou převážně v nivách drobných potoků a mají sevřené půdorysy. Zůstala zachována nejen urbanistická stopa sídel, ale také navazující plužina. Jedinými výškovými dominantami jsou věže kostelů nebo návesních kaplí. Ale také tyto kulturní dominanty nepůsobí výrazně. Vyvážený vztah mezi

- sídly a plužinami považují za základní a nenahraditelnou hodnotu území, která nám zůstala zachována také díky umělému tlumení rozvoje v pohraniční oblasti. VE vytváří konkurenční dominanty kostelním věžím, což ještě umocňuje jejich větší počet.
- 5) Historická charakteristika krajinného rázu oblasti je výsledkem vývoje krajiny a způsobů jejího využívání. Pro Znojemsko je typické především zemědělství a na části území i lesnictví a tomu přizpůsobený limitovaný rozvoj sídel. Tyto činnosti působily dlouhodobě a bez degradačních změn ve funkcích i vzhledu krajiny. Krajinný obraz vytvořený těmito činnostmi má dosud poměrně značnou estetickou i přírodní hodnotu krajinného rázu. Je však zřejmé, že zemědělství ani lesnictví není schopno v současnosti zajistit trvalou udržitelnost rozvoje a ekonomickou prosperitu regionu. Významnou hospodářskou činností regionu se stává cestovní ruch, agroturistika a gastroturistika, které jsou však zcela závislé na estetické i přírodní hodnotě krajinného rázu. Krajinný ráz oblasti se tak stává zdrojem další ekonomické prosperity regionu i zárukou trvale udržitelného rozvoje využívání agrární krajiny.
 - 6) Výškové stavby industriálního typu (větrné elektrárny, sila, skladovací a zpracovatelské objekty) způsobí poškození krajinného rázu oblasti a postupnou proměnu harmonické agrární krajiny v krajinu industriální. Oblast postupně ztratí svou atraktivnost pro cestovní ruch, který by se mohl stát zárukou trvalé udržitelnosti harmonické zemědělské krajiny. Vložené investice do infrastruktury cestovního ruchu (cyklostezky, ubytovací zařízení apod.) budou zmařeny a zaměstnanost ve službách pro cestovní ruch se výrazně sníží.
 - 7) Budou narušeny výhledy a průhledy ze sousedních oblastí, a to především z Národního parku Podyjí, z Památkové krajinné zóny Vranovsko-Bítovsko, z Přírodního parku Jevišovka a z historického města Znojma. Větrné elektrárny tak poškodí výjimečně zachovalý krajinný ráz těchto chráněných celků.
 - 8) Vizuální spojitost jednotlivých krajinných celků a jejich pohledovou otevřenost lze dokumentovat na těchto referenčních stavbách: jaderná elektrárna Dukovany, větrné elektrárny Břežany, silo v Šumné, skladovací objekty v Jevišovicích a Mikulovicích, sladovny Hodonice, cukrovar v Hrušovanech nad Jevišovkou, panorama historického jádra města Znojma a Hradiště, kostel v Lechovicích, kostel v Běhařovicích, kostel v Mašovicích, stožáry VVN z Dukovan a věže mobilních operátorů.
 - 9) Na Znojemsku je tradiční využití vodní energie. Dokladem je řada mlýnů i pil. Využívání větrné energie, kromě větrného mlýna v Lesné, nemá na Znojemsku historickou kontinuitu. Větrné elektrárny proto neodpovídají tradičnímu tvarosloví, tj. kulturní a historické charakteristice oblasti krajinného rázu.
 - 10) Podíl Znojemska na využívání obnovitelných zdrojů energie je díky přehradám dostatečný. Je třeba konstatovat, že přehrady způsobily poškození krajinného rázu a dodnes Vranovská přehrada narušuje přírodní ekosystém Dyje v národním parku. Další snižování hodnoty krajinného rázu energetickými stavbami nelze připustit.
 - 11) Znojemsko zasahuje pouze na okraj oblasti, kde lze využívat větnou energii, a v rámci ČR jsou vhodnější území s vyšší rentabilitou. Je proto diskutabilní, zda lze připustit narušení krajinného rázu jako neobnovitelného zdroje ekonomické prosperity cestovního ruchu regionu Znojemska.
 - 12) Dokladem snížení hodnoty krajinného rázu velké oblasti jsou VE Břežany, které mění krajinný ráz nejen Znojemska, ale i Miroslavska a promítají se z řady vyhlídkových bodů a turistických tras do siluety Pálavy.

13) Větrné elektrárny jsou zdrojem světelného znečištění a v noci kmitavá světla narušují pohodu i vnímání noční oblohy. Také toto lze chápat jako snížení hodnoty krajinného rázu.

Doporučený postup při posuzování větrných elektráren a dalších výškových industriálních staveb pro orgány ochrany přírody a orgány územního plánování a regionálního rozvoje:

Větrné elektrárny jsou cizorodým prvkem, který snižuje estetickou a přírodní hodnotu krajinného rázu všech oblastí i celků Znojemska. Jsou negativním zásahem do harmonického měřítká i vztahů v zemědělské a lesní krajině Znojemska, narušují kulturní dominanty i zvláště chráněná území, a proto orgány ochrany přírody nemohou souhlasit s dalším snižováním hodnoty a změnami krajinného rázu dle § 12 odst. 2 zákona 114/1992 Sb.

Větrné elektrárny jsou významnou změnou ve využívání území a ovlivňují další ekonomický rozvoj velkých celků a oblastí. Na Znojemsku jsou v rozporu s trvalou udržitelností rozvoje území deklarovanou v cílech územního plánování. Narušují hodnotu krajinného rázu, a tím mohou znemožnit ekonomickou prosperitu regionu založenou na dalším rozvoji cestovního ruchu. Z těchto důvodů je jejich umístování potřebné řešit výhradně změnami územních plánů.

V Brně 25. května 2008

Ing. Ludmila Bínová, CSc.
autorizovaný architekt ČKA

